

Sezon na Karkonosze

Ciekawostki
i rady dla turystów
w Karkonoszach

Zapraszamy w Dolinę Pałaców i Ogrodów po polskiej stronie Karkonoszy

www.KRKONOSE.eu

Pieszko w Śnieżne Kotły

Górnické miasteczko Kowary
i unikatowy Park Miniatur

Najstarszy czeski park narodowy
obchodzi 50. urodziny

Kotlina Jeleniogórska w sam
raz dla rowerzystów

Inspiracje – siedem dni
w Kotlinie Jeleniogórskiej

Górskie grzbiety też dla
niepełnosprawnych

Szklarska Poręba
i Centrum Edukacji
Ekologicznej
Karkonoskiego Parku
Narodowego

Karkonoskie cyklobusy
w tym roku już
dziesiąty raz

Uzdrowisko Cieplice
i Chojnik

125 rocznica powstania
Klubu Czeskich Turystów

Cíl 3 / Cel 3
2007-2013

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
PŘEKRAČUJEME HRANICE

Szanowni Czytelnicy i Turyści!

Dziękujemy za Wasze zainteresowanie, które przejawiacie czytając „Sezon na Karkonosze”. Wierzymy, że także w tym numerze znajdziecie Państwo nowe informacje. Ponieważ poświęcony jest on w większej części polskiej stronie Karkonoszy, chcielibyśmy polecić najpierw kolejne pomysły wycieczek zawarte w nowej publikacji przedstawiającej mniej znane miejsca czeskich miejscowości stowarzyszonych w Związku Miast i Wsi Karkonosze, a także zaoferować możliwość uprawiania rodzinnej turystyki rowerowej – tzw. „długie zjazdy” – oraz zaproponować folderek z mapą, która pomoże w zapoznaniu się z ofertą pobytu na terenie regionu.

„Pomysły na wycieczki” powstały w celu przypomnienia i zaprezentowania mniej znanych miejsc karkonoskich miast i wsi, jak również ich bliższego i dalszego sąsiedztwa. Nie tylko najwyższe partie gór ze swoimi wspaniałymi tworam natury oraz krajobrazami są w stanie oczarować turystów. Także gdzieś indziej jest wiele ciekawostek, które publikacja poleca jako cele wycieczek i które z pewnością spodobać się odwiedzającym nasz region osobom. Dzięki muzeum i innym stałym wystawom można zapoznać się z historią i dziedzictwem dawnych mieszkańców gór. Zespoły jedynych w swoim rodzaju zabudowań, w pełen romantyzmu sposób rozsiadanych po okolicy, reprezentują przemysłową architekturę typową dla tych terenów. Ścieżki edukacyjne poszerzą wiadomości na temat odwiedzanego miejsca, zabytki sakralne są symbolem tutejszych wartości duchowych, a wspaniałe panoramyczne widoki rozciągające się z wyżej położonych punktów stanowią prawdziwą uczcę dla oka.

Pod hasłem „Po co pedałować pod górę?! Są przecież cyklobusy i kolejki linowe...” ukazała się kilkujęzyczna publikacja „Długie zjazdy”. Karkonosze stały się ulubionym celem turystów rowerowych, dlatego popularyzacja długich zjazdów jest jak najbardziej na miejscu. Pod górę rowerzystów wwożą cyklobusy i kolejki linowe, nie ma więc konieczności mozolnego podejścia, co nie oznacza, że nie można też wjechać samemu. A na górze? Wspaniałe widoki i wiatr gwizdający w uszach podczas zjazdu. Przy każdej propozycji długiego zjazdu umieszczona jest mapa, dzięki której rowerzysta łatwo się zorientuje, gdzie w danym momencie się znajduje i którądy powinien jechać. Trasy poprowadzone są w całych Karkonoszach, co umożliwia zwiedzenie dużej ich części. Długie zjazdy w terenie nie są w jakiś specjalny sposób oznakowane, zorientowanie się ułatwić ma właśnie broszurka. No i oczywiście warto mieć mapę szlaków rowerowych. Wydawnictwo Związku Miast i Wsi Karkonosze.

Kolejną publikacją jest składana ulotka z mapą z serii „Karkonosze przez cały rok”. Folderek pod tytułem „Karkonosze – góry pełne wrażeń przez cały rok” krótko zapoznaje z możliwościami aktywnej turystyki. Publikacja przedstawia Karkonosze, które – warto wiedzieć – są najwyższymi czeskimi górami, jako romantyczny region z malowniczymi krajobrazami, o bogatym folklorze i tradycjach. W broszurce znajdziemy podstawowe informacje o ścieżkach spacerowych i edukacyjnych oraz o szlakach turystycznych, które są odpowiednio oznakowane kierunkowskazami i piktogramami, wyposażone w miejsca do odpoczynku i duże mapy w terenie. Zaprosi nas ona też na karkonoskie punkty i wieże widokowe, a w rozdziału „Przez sport do poprawy humoru i zdrowia” – do uprawiania sportów na kółkach, czyli na przykład na letnie tory saneczkowe, do przelecia na parolotni, nad wodę, na przejażdżkę konną czy do zwiedzania zabytków techniki. Rozdział zimowy traktuje natomiast o sportach typowych dla tej pory roku, m.in. o narciarstwie biegowym i zjazdowym, ale także o innych możliwościach przyjemnego i ciekawego spędzenia czasu wolnego.

Materiały promocyjne, wydane w jednolitej szacie graficznej charakterystycznej dla karkonoskich wydawnictw, pozyskać można bezpłatnie w Regionalnym Centrum Informacji Turystycznych Karkonosze (Regionální turistické informační centrum Krkonoše) we Vrchlabí albo w innych karkonoskich ośrodkach informacji. Wystarczy poprosić obsługę. Materiały dostępne są w kilku wersjach językowych, w tym w polskiej. Można też ściągnąć je z oficjalnej strony internetowej regionu Karkonosze: www.krkonoše.eu

Karkonosze zasługują na naszą uwagę i ochronę. Tu apel do rowerzystów: bądźcie uważni i miejcie wzgląd na innych! Szlaki rowerowe poprowadzone są często tymi samymi ścieżkami, co szlaki piesze i o wypadek niestety. Ostrzegajcie pieszych dzwonkiem, a prędkość jazdy dostosujcie do jakości nawierzchni i innych warunków. Niektóre szlaki przecinają uczęszczane szosy, tu również trzeba zachować ostrożność. Na szczególną uwagę zasługuje także przyroda – nie wjeżdżajcie poza szlaki, nie wyrzucajcie śmieci w miejscach do tego nieprzeznaczonych (najlepiej zabrać je ze sobą i wyrzucić w dozwolonym miejscu).

Są tu setki ścieżek spacerowych i edukacyjnych oraz pieszych szlaków i dróg. Są dobrze oznakowane za pomocą drewnianych drogowskazów i rzeźbionych piktogramów, wyposażone w duże mapy, a także w miejsca do odpoczynku. Różnorodne ukształtowanie terenu zadowoli zarówno tych najbardziej wymagających jak i tych zupełnie rekreacyjnie podchodzących do górskich wypraw turystów. Na terenie czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego wytypowano także trasy dla osób z problemami ruchowymi. Więcej informacji na ten temat w innym miejscu niniejszego wydania.

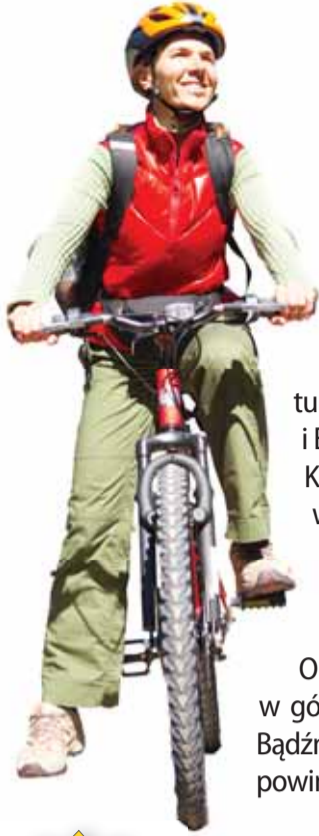
W celu zapoznawania się z nowymi miejscami korzystajmy z cyklobusów. Są to dostosowane do przewozu rowerów autobusy, których linie od czerwca do września przecinają region wzdłuż i w szerz, rozwożąc rowerzystów w różne części gór. Rozkłady jazdy pozyskać można w karkonoskich ośrodkach informacji albo bezpośrednio na przystankach autobusowych, na których zatrzymują się cyklobusy. O projekcie przeczytać można w innym miejscu tego wydania.

Kolejki linowe czynne także w lecie:
Pec pod Śnieżką – Hnědý vrch (1215 m n.p.m.)
Velká Úpa – Portášky (1060 m n.p.m.)
Szpindlerowy Młyn – Medvědin (1235 m n.p.m.)
Szpindlerowy Młyn – Sv. Petr – Pláně (1198 m n.p.m.)
Jařské Lázně – Černá hora (1299 m n.p.m.)
Vrchlabí – Herlíkovice – Žalý (1019 m n.p.m.)
Rokytnice nad Jizerą – Horní Domky (933 m n.p.m.)
Harrachov – Čertova hora (1021 m n.p.m.)

Organizacją, która na terenie Karkonoszy wprowadza w życie projekty mające wspierać rozwój turystyki, a także projekty te koordynuje i zapewnia ich finansowanie, drukuje materiały promocyjne – w tym gazetę turystyczną „Sezon na Karkonosze” – jest Związek Miast i Wsi Karkonosze. Powstał on w 2000 r., a jego członkami jest dziś 41 miejscowości (gmin miejskich i wiejskich), obejmujących teren zamieszkały przez łącznie ok. 70 000 osób. Związek skupia się też na innych niż turystyka aspektach rozwoju gospodarczego i na rozwiązywaniu problemów (o zasięgu ogólnokarkonoskim) związanych z gospodarką i życiem mieszkańców.
Więcej informacji: www.krkonoše.eu

Rower może więcej

Kotlina Jeleniogórska to świetne miejsce do uprawiania turystyki rowerowej. Z leżącej w jej centrum Jeleniej Góry można wyruszyć w dowolnym kierunku i trasa zawsze będzie ciekawa. W stronę Karpacza i wzdłuż Doliny Bobru prowadzą dwie ścieżki rowerowe. Przecinają się tu też euroregionalne (międzynarodowe) szlaki rowerowe: ER-2 Liczyrzepa, ER-6 Dolina Bobru i ER-7 Szlak Pogórza Izerskiego. W rejonie Szklarskiej Poręby przygotowano 12 prowadzących po Karkonoszach i Górach Izerskich cyklotras. Na terenie polskiego Karkonoskiego Parku Narodowego wolno jeździć tylko po wyznaczonych szlakach, a prędkość nie powinna przekraczać 20 km/godz.

Wycieczkę warto zacząć od wizyty w którymś z ośrodków informacji turystycznych, gdzie otrzymamy mapy, przewodniki i inne materiały promocyjne, dostępne często w kilku językach.

O nasze bezpieczeństwo dba GOPR, ale mimo to należy być ostrożnym. Pamiętajmy, że pogoda w górach bywa zdradliwa. Karkonosze, choć nie są najwyższymi górami, bywają niebezpieczne. Bądźmy ostrożni i nie zapominajmy o innych użytkownikach szlaków oraz o przyrodzie, którą powinniśmy chronić.

Barbara Różycka-Jaskólska

HIT

Podróże, nowe przeżycia, poznawanie atrakcji przyrodniczych i historycznych – to wszystko robi się w lecie. Dlatego w tym roku Związek Karkonosze przygotował dla turystów ciekawe propozycje wycieczek, na które można sobie pójść podczas tygodniowego pobytu w Karkonoszach – zarówno po czeskiej, jak i po polskiej stronie gór. Przygotowana oferta może zainspirować do poznania rzadziej odwiedzanej części gór i przedgórze. Zależy tylko od tego, na co mamy ochotę i jakie mamy możliwości. Sami możemy rozplanować nasz czas wolny, poszczególne wycieczki i miejsca, z którymi pragniemy się zapoznać.

Siedem dni w Kotlinie Jeleniogórskiej

Polskie i czeskie Karkonosze to w gruncie rzeczy jeden wspólny region. Dlatego, decydując się na pobyt po czeskiej stronie, warto odwiedzić też polską, a będąc po polskiej – czeską. Niniejsze wydanie „Sezonu na Karkonosze” zawiera – oprócz propozycji dotyczących strony czeskiej – także kilka przykładów spędzenia czasu wolnego po stronie polskiej. Mam nadzieję, że ułatwi to podjęcie decyzji co do wycieczki.

Karkonosze wraz z najwyższym szczytem całych Sudetów – Śnieżką (1602 m n.p.m., i od razu ciekawostka: niektóre źródła czeskie podają wysokość 1603 m, bo do lat 50. XX w. wysokość mierzono tam w stosunku do powierzchni Morza Śródziemnego), Góry Kaczawskie i Rudawy Janowickie, a także leżącą między nimi Kotlinę Jeleniogórską przecina gęsta sieć szlaków. Wycieczki po tych terenach to prawdziwa przyjemność i relaks. Po stronie czeskiej na znajdujących się na szlakach drogowych podawana jest liczba kilometrów, po polskiej – czas potrzebny na dotarcie do celu (podobnie na mapach). Żeby dotrzeć z niższych partii gór w partie wyższe, warto skorzystać z kolejek linowych – jedna znajduje się w Karpaczu, druga w Szklarskiej Porębie.

Wyjątkowe miejsce – legendy mieszą się z prawdą, historia z dniem dzisiejszym

Walończycy wydobywali tu skarby ukryte pod ziemią, rycerze w umocnionych zamkach bronili granic, a zielarze i laboranci odkrywali tajemnice roślin i przygotowywali lecznicze mikstury. Każdy z nich zostawił tu część swojej tajemnicy. Przez krainę przetaczały się liczne wojny, nawiedzały ją klęski, ale mieszkańcy mimo wszystko przetrwali, zachowując człowieczeństwo. Często w tej samej wsi obok siebie żyli katolicy i ewangelicy, nierzadko korzystając nawet z tego samego kościoła.

Jest to kraina zamków, pałaców i ogrodów. Tu król pruski Fryderyk Wilhelm III miał swoją letnią rezydencję, tu w ślad za nim przybyło wielu innych arystokratów, bo

posiadanie pałacu w tej samej okolicy co król, było kwestią prestiżu. Za przykładem szlachty poszli też artyści, którzy założyli tu tzw. kolonie artystyczne, rozslawiając tym samym Karkonosze.

Góry i ich przyroda to dziś największy magnes przyciągający turystów, ale równie ważne jest dziedzictwo kultury i atrakcje turystyczne stanowiące dzieło rąk ludzkich.

Jelenia Góra i okolica świetnie nadają się dla miłośników aktywnej rekreacji. Bez względu na porę roku każdy znajdzie tu coś dla siebie. Nie zamieścimy opisu wszystkich atrakcji – jest ich zdecydowanie za dużo – jednak opisane tu, prowadzące wzdłuż szumiących potoków, trasy pozwolą na zapoznanie się lodowcowymi jeziorami, pełnymi fantazji formacjami skalnymi i malowniczymi dolinami. Wędrować można pieszo, na rowerze, konno, a w zimie także na nartach.

Starszy brat czeskiego parku

Polski Karkonoski Park Narodowy, z siedzibą w Jeleniej Górze-Sobieszowie, ul. Chałubińskiego 23, utworzono w 1959 r. Ochroną objęto najwyższe pasmo Sudetów – Karkonosze. Park swoim zasięgiem obejmuje Główny Grzbiet Karkonoszy: od zachodnich zboczy Mumławskiego Wierchu na zachodzie po Przełęcz Okraj na wschodzie. Zajmuje powierzchnię 5 575 hektarów. Najcenniejsze miejsca to **Śnieżne Kotły**, **Czarny Kocioł Jagniątkowski**, **Kocioł Łomniczy**, **kotły Małego** i **Wielkiego Stawu**. Młodszym bratem parku polskiego jest czeski Krkonošský národní park.

1
DZIEŃ**Witamy!**

Wyruszamy w **Rudawy Janowickie**, pasmo zamykające Kotlinę Jeleniogórską od wschodu. Ich najciekawszą pod względem krajobrazu częścią są znane z terenów wspinaczkowych **Góry Sokole**. Szlaki turystyczne poprowadzą nas w najbardziej interesujące miejsca **Rudawskiego Parku Krajobrazowego**. **Krzyżna Góra (654 m n.p.m.)** i jej bliźniaczy szczyt **Sokolik (623 m n.p.m.)** to wspaniałe punkty widokowe – obejrząc z nich można polską stronę Karkonoszy. Wokół rozciągają się malownicze wsie i wioski – **Janowice Wielkie, Karpniki, Wojanów, Łomnica, Trzcianko i Bukowiec**. W Mysłakowicach warto obejrzeć stare domy tyrolskie, pozostawione przez dawnych mieszkańców, którzy przybyli tu z Austrii. W jednym z nich mieści się restauracja i mini muzeum.

Miejsca te najlepiej poznawać na rowerze. Wieczór warto spędzić nad którymś z miejscowych stawów hodowlanych, próbując jednego z rybich smakolejków.

➤ **Rudawski Park Krajobrazowy** obejmuje **Rudawy Janowickie, Góry Sokole, Góry Ołowiane, Wzgórza Karpnickie i Góry Lisie**. Ochroną objęte są naturalne górskie geokompleksy i enklawy łąkowe o wyjątkowych walorach botanicznych. Obszar Rudawskiego Parku Krajobrazowego ma także niecodzienne walory kulturalno-historyczne.

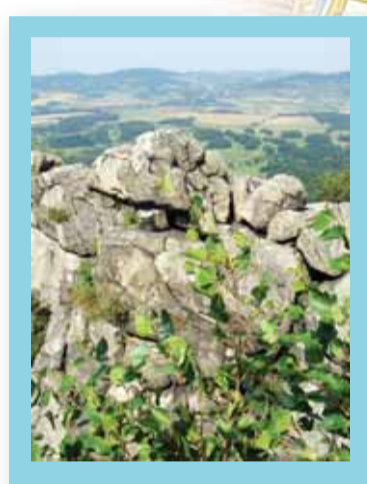
małe kościółki otoczone murami obronnymi i piękne, imponujące świątynie, drewniane górskie domy budowane na zrąb i domy tyrolskie, ruiny średniowiecznych zamków i pałaców, którym ich nowi właściciele przywracają dziś dawny blask i przepych, przydrożne krzyże i kapliczki oraz krzyże pokutne. Jest tu też wiele punktów i wież widokowych. Czas, który poświęcimy na odkrywanie tych tajemnic, z pewnością nie będzie czasem zmarnowanym.

➤ W czasie urlopu w **Kotlinie Jeleniogórskiej** koniecznie trzeba odwiedzić którąś z perełek architektury zaliczanych do **Doliny Pałaców i Ogrodów**. Znajduje się tu bowiem kilkadziesiąt zamków, pałaców i dworów. Wiele z nich przez lata świeciło pustkami, było zaniedbywanych i dopiero niedawno doczekano się lepszych czasów w rękach nowych, dbających o nie właścicieli. Powstają kompleksy hotelowo-konferencyjne i restauracje, zrewitalizowane zostały rozległe ogrody i parki, organizowane są imprezy społeczno-kulturalne, firmowe i integracyjne, wesela oraz inne wydarzenia. A projekt „**Doliny Pałaców i Ogrodów**” powoli ale systematycznie przywraca przygranicznemu regionowi dawny blask i wlewa weń nowe życie.

➤ **Góry Sokole** należą do najbardziej znanych terenów wspinaczkowych Sudetów Zachodnich. Szkolili się tu kilka pokoleń polskich alpinistów. Pierwsze kroki wspinaczkowe można stawiać także na **Kruczych Skałach w Karpaczu i w Szklarskiej Porębie**; wszystko pod okiem doświadczonych instruktorów.

➤ **Domy tyrolskie w Mysłakowicach i muzeum**, ul. Starowiejska 14, to kompleks domów wybudowanych w XIX wieku przez protestanckich uchodźców religijnych z Tyrolu. Typowy był dom parterowy lub jednopiętrowy na planie prostokąta, podzielony na część mieszkalną i stajnię. Wokół części mieszkalnej miał balkon z drewnianą balustradą.

➤ Niewątpliwym asem w rękawie Kotliny Jeleniogórskiej są zabytki, które mijamy na każdym kroku. Znajdziemy tu

Więcej o projekcie „**Doliny Pałaców i Ogrodów**” dowiedzieć się można w innym miejscu niniejszego wydania „**Sezonu na Karkonosze**”.

2
DZIEŃ**Do skarbcza Walonów**

Wycieczkę zaczynamy w **Szklarskiej Porębie**. Stąd wyruszamy śladem Walończyków, którzy przed wiekami poszukiwali tu złotożłonnych skał. Nad Szklarską Porębą wznoszą się **Szrenica (1362 m n.p.m.) i Wysoki Kamień (1058 m n.p.m.)**. Idąc pod górę, minimy formacje skalne o charakterystycznych nazwach – **Skarbki, Skalna Brana, Wieczorny Zamek**. Nazwy pochodzą od legend o skrytych skarbach, które mają być ponoć schowane w ziemi pod skałami. Wieczorem możemy odwiedzić **Starą Chatę Walońską**.

➤ **Szklarska Poręba** to największy ośrodek polskich Sudetów Zachodnich. Leży na wysokości 440–886 metrów nad poziomem morza, w pięknej dolinie rzeki Kamiennej. Miasto ma wspaniałe warunki do całorocznej uprawiania turystyki. Wielokilometrowe górskie szlaki i ścieżki (ok. 100 km) nadają się także dla turystów rekreacyjnych. W okresie międzywojennym miasto uważane było za uzdrowisko klimatyczne.

➤ **Muzeum Mineralogiczne w Szklarskiej Porębie**, ul. Kilińskiego 20, posiada bogate zbiory minerałów z Karkonoszy i całego świata. Przed budynkiem muzeum stoi jedyny w Europie karboński las, w środku obejrzeć można między innymi takie ciekawostki, jak jajo dinozaura, fragmenty kości wymarłych gadów i meteoryt Gibeon.

➤ **Muzeum Ziemi**, ul. Jeleniogórska 9, znajduje się w tzw. **Karczynie Głodowej**. Obejrzeć tu można zbiory typowych dla regionu kamieni, ale też minerałów z całego świata. Będąc w Szklarskiej Porębie, nie wolno zapomnieć o odwiedzeniu **Domu Carla i Gerharta Hauptmannów**, ul. 11 Listopada 23, ze zbiorami poświęconymi karkonoskiemu Duchowi Gór oraz kolekcją obrazów Włastimila Hofmana, a także **Domu Włastimila Hofmana**, ul. Matejki 23, będącego własnością prywatną, ale udostępnianą – malarz mieszkał tu do swej śmierci w 1970 r. oraz **Muzeum Energetyki**, ul. Jeleniogórska 2, w budynku elektrowni na Kamiennej, czynne we wtorki.

➤ **Karkonoskie Centrum Edukacji Ekologicznej w Szklarskiej Porębie** prezentuje stałą wystawę poświęconą czeskim i polskim Karkonoszom, nowoczesnie wyposażone laboratorium z mikroskopami, warsztatem ceramicznym i szeregiem innych ciekawostek. W interaktywny sposób przedstawia przyrodę gór, faunę, florę i przyrodę

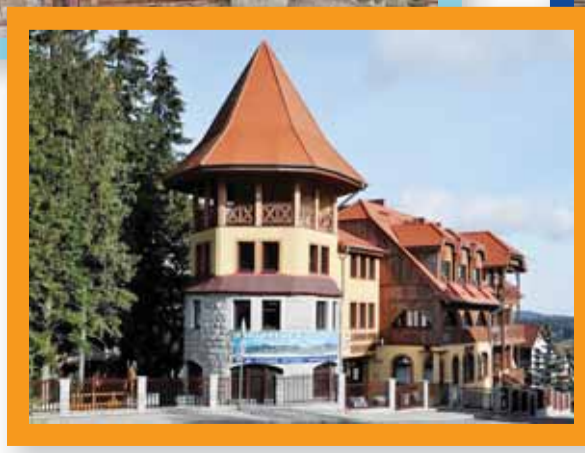
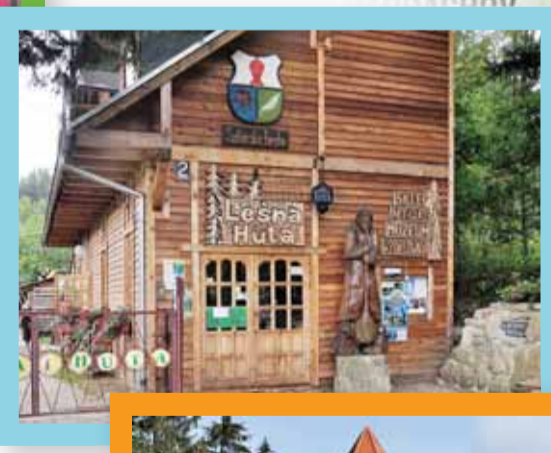

nieniożywioną. Atrakcją stanowi dotykowa makietka Karkonoszy. Centrum leży niedaleko dolnej stacji wyciągu na Szrenicę.

➤ **Wodospad Szklarki** leży na wysokości 520 m n.p.m. i ma 13 metrów wysokości. Jego wody zasilają małą turbinę wodną umieszczoną w znajdującym się w pobliżu schronisku PTTK Kochanówka. Obserwowanie wody spadającej do kotła eworsyjnego pod wodospadem to przyjemne urozmaicenie wycieczki.

➤ **W Starej Chacie Walońskiej**, ul. Kółkajtą 12, mieści się „średniowieczna” siedziba mistrzów walońskich. Dla grup zorganizowanych odbywają się tu walońskie ceremonie, przypominające o starych górniczych zwyczajach i tradycjach poszukiwaczy skarbów.

➤ **Leśna Huta**, ul. Kółkajtą 2, powstała w 1998 r. w celu zachowania i utrzymania szklarskich tradycji miasta. Można obserwować tu bazujący na tradycyjnych, ręcznych metodach proces produkcji szkła ze stłuczki szklanej z dodatkiem piasku. Na oczach gości powstają również formowane szkła barwione w masie.

3. DZIEŃ

Aż na Śnieżkę

Wyruszymy do **Karpacza**. Stąd na Śnieżkę (1602 m n.p.m.) prowadzi kilka szlaków turystycznych. Droę można sobie znacznie skrócić, korzystając z wyciągu krzesełkowego na **Kopę** (1370 m n.p.m.). W drodze powrotnej warto zatrzymać się nad połodowcowym **Małym Stawem w schronisku Samotnia**. Stąd wygodną drogą dotrzemy do **Karpacza Górnego**, w którym obejrzeć możemy ciekawy drewniany kościół **Wang**, przywieziony tu z Norwegii. Wracając można zatrzymać się także w stylowym **Western City**.

➤ **Karpacz** to najważniejszy ośrodek górski wschodniej części polskich Karkonoszy. Typowa górską miejscowość w niezbyt szerokiej i stromej dolinie Łomnicy i jej dopływów u podnóża Śnieżki leży na wysokości 500–885 metrów n.p.m. Osią miasta jest siedmiokilometrowa serpentina szosy kończąca się na Przełęczy Bierutowickiej na wysokości 820 m n.p.m.

Tomaszewskiego, założyciela wrocławskiego teatru pantomimy. Obejrzeć tu można ponad tysiąc oryginałów pięknych lalek i innych zabawek, które kiedyś służyły dzieciom.

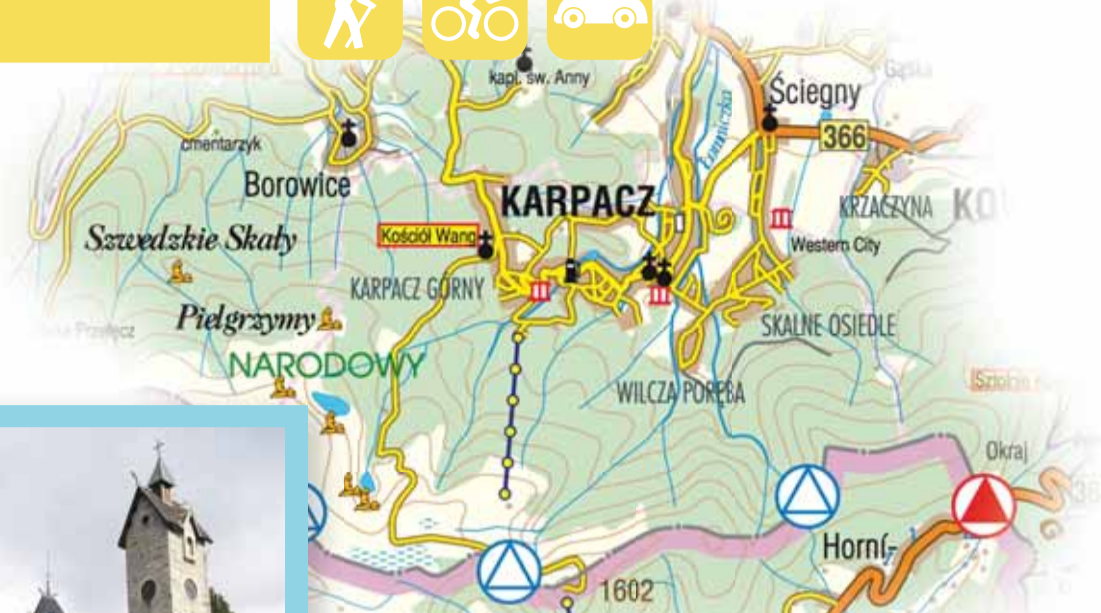
➤ **Western City pod Kozią Skałą**, Ściegny koło Karpacza, leży u podnóża Śnieżki, ale stylem przypomina Dzikie Zachód – pełne jest kowbojów i Indian. Można tu postrzelać z łuku, pojeździć konno, popatrzeć na rodeo, odwiedzić prawdziwy Saloon, stać się świadkiem napadu na bank lub ataku Indian. Miasteczko założył Jerzy Pokój, kiedyś wieloletni naczelnik Karkonoskiej Grupy GOPR.

➤ **Muzeum Sportu i Turystyki w Karpaczu**, ul. Kopernika 2, powstało w 1974 r. Oprócz sali, w której organizowane są ekspozycje czasowe, znajduje się tu stała wystawa poświęcona historii narciarstwa. Zobaczyć możemy sanie, w tym sanie rogaty, puchary zdobyte przez narciarzy zjazdowych, skoczków, łyżwiarzy i bobsleistów, księgi schroniskowe i inne świadectwa dokumentujące życie w górach. Warty uwagi jest drewniany obraz – tryptyk przedstawiający Ducha Gór, zielarzy i laborantów, którzy przygotowują lecznicze mikstury. Ale jest tu też wiele innych ciekawostek.

➤ **Samotnia** to leżące nad **Małym Stawem** urokliwe schronisko górskie. Swoją dzisiejszy kształt zawdzięcza przebudowie z 1934 r.

➤ **Kościół Wang** wybudowano w XII w. w Norwegii. Jest to rzadki już dziś przykład architektury drewnianej, wzniesiony bez użycia gwoździ. W XIX wieku przeznaczony do rozbiórki kościół kupił pruski król Fryderyk Wilhelm IV. Następnie, na prośbę hrabiny Fryderyki von Reden, której epitafium znajduje się na przyległym cmentarzu, kościół został przywieziony do Karpacza. Jego rekonstrukcję zakończono w 1844 r. Do dziś pełni funkcję kościoła dla wiernych wyznania ewangelicko-augsburskiego, jednocześnie będąc licznie odwiedzanym zabytkiem.

➤ **Muzeum Zabawek i Lalek**, Karpacz, ul. Kolejowa 3, powstało na bazie kolekcji Henryka

4. DZIEŃ

Perła polskich Karkonoszy

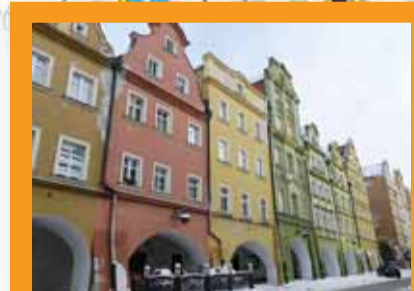

Zapraszamy do **Jeleniej Góry**. Spacerując po centrum, które zachowało średniowieczną dyspozycję urbanistyczną, obejrzymy pozostałości murów miejskich, baszty, wieże i kościoły. Rynek otoczony jest domami z podcieniami. **Muzeum Karkonoskie** posiada największe zbiory sztuki artystycznej w Polsce. Wygodna ścieżka pieszo-rowerowa prowadzi turystów po **Parku Krajobrazowym Doliny Bobru** aż do **Wieży Rycerskiej w Siedlęcinie**. Wieczorem, po powrocie do Jeleniej Góry, z pewnością także nie zaznamy nudy. Czas umilą nam spektakle teatralne, koncerty i festiwale muzyczne.

Według legendy pierwszy umocniony gród nad Bobrem założył Bolesław Krzywousty już w 1108 r. W ciągu wieków powstało piękne i bogate miasto – **Jelenia Góra**. Ślady dziejów, wpisane w kamienie licznych zabytków, spotykamy na każdym kroku. Najpiękniejsza jest starówka, która zachowała oryginalną średniowieczną dyspozycję urbanistyczną i wiele pamiątek z przeszłości.

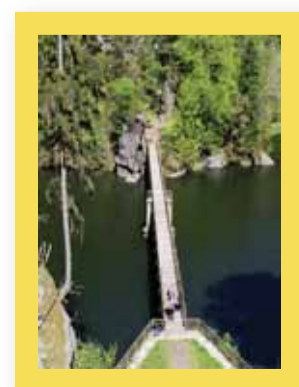
w 1480 r. Na Bramie Wojanowskiej znajdują się ozdobne kartusze z herbem pruskim, śląskim i miejskim. **Bazylika Mniejsza św. Erazma i Pankracego** nosi wezwanie patronów Jeleniej Góry. Wybudowano ją w latach 1304–1346, w czasach władzy księcia Henryka Jaworskiego. Jest to kamienna budowla gotycka. **Cerkiew prawosławną pw. św. Piotra i Pawła** wybudowano w latach 1737–1738, a w 1948 r. przekazano wiernym wyznania prawosławnego. Na ścianach kościoła zobaczymy freski Jerzego Nowosielskiego i Adama Stalony-Dobrzańskiego. **Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Św.** to barokowa świątynia wybudowana przez ewangelików w 1718 r. Wzorem był kościół Katarzyny w Sztokholmie. W środku znajduje się 4020 miejsc siedzących, przepiękne iluzjonistyczne malowidła ścienne A. Schefflera oraz bogate barokowe wyposażenie. Wnętrze kościoła jest nietypowe, bo prospekt organowy – należący do najpiękniejszych w Polsce – umiejscowiono nad ołtarzem głównym. Świątynię otaczał kiedyś cmentarz, dziś pozostały tylko kaplice grobowe bogatych mieszczan, które znajdowały się wokół niego.

➤ **Rynek miejski** – centralny punkt średniowiecznego miasta jest prostokątny, otoczony odrestaurowanymi barokowymi kamienicami z jedynym na Dolnym Śląsku kompletnym ciągiem podcieni. **Budowę klasycystycznego ratusza** zakończono w 1747 r. Na jego południowej fasadzie znajduje się płyta z łacińskim napisem: „Urberem Boleslaus Distortus struxit A.D. MCVIII” (miasto Bolesław Krzywousty wybudował roku Pańskiego 1108). Ratusz jest siedzibą władz miasta. **Fragmety murów miejskich** – pozostałości murów obronnych z XIV wieku – zachowały się na ul. Jeleniej w rejonie kościoła św. Erazma i Pankracego (Bazylika Mniejsza). Wieża Bramy Zamkowej, jedyny zachowany fragment bramy zamkowej, kiedyś strzegła wjazdu do miasta. **Baszta Grodzka** jest byłą wieżą obronną, stanowiącą niegdyś część murów obronnych. **Wieża Bramy Wojanowskiej** wybudowana została po zawaleniu się starszej

➤ Odwiedź **Muzeum Karkonoskie**, ul. Matejki 28, **Skansen Uzbrojenia Wojska Polskiego**, ul. Sudecka, **Muzeum Przyrodnicze**, ul. Wolności 268.

➤ W **Parku Krajobrazowym Doliny Bobru** podziwiać można cuda stworzone ręką Matki Natury. W **Borowym Jarze**, w którym rzeka głęboko (na 80–100 metrów) wgrzyza się w skały, powstało zaporowe Jezioro Modre. Wart odwiedzenia jest odcinek w rejonie Wrzeszczyna, gdzie również znajduje się zaporę a **Jezioro Wrzeszczyńskie** oraz przełomowy odcinek rzeki między **Wleniem a Marczowem** i **Jezioro Pilchowickie**, największe jezioro zaporowe na Bobrze z lat 1906–1912.

5. DZIEŃ

Śladami lodowca

Dziś wędrowkę zaczniemy w **Piechowicach**. Stąd ruszamy do **Jagniątkowa** (obecnie dzielnica Jeleniej Góry). W malowniczej willi „**Łąkowy Kamień**” mieszkał i tworzył Gerhart Hauptmann. Doliną Sopotu dotrzemy do **Bażynowych Skał**, a następnie drogą wśród lasów przez **Czarny Kocioł Jagniątkowski** aż na dno bardziej znanych **Śnieżnych Kotłów**, będących imponującym dziwem karkonoskiej przyrody. Lodowiec pozostawił tu po sobie strome żłebki, jeziora i kamieniste moreny. Po wejściu na górę można odpocząć w schronisku „**Pod Łąbskim Szczytem**”, a następnie zejść w dół do Szklarskiej Poręby. Można także wejść na szczyt **Szrenicy (1360 m n.p.m.)**, pójść przez **Schronisko na Hali Szrenickiej** do znanego Wodospadu **Kamieńczyka**. Z daleka już usłyszymy szum spadającej wody.

➤ **Piechowice** leżą na wysokości 350–480 m n.p.m. u zbiegu **Małej Kamiennej** i **Kamiennej** w zachodniej części Kotliny Jeleniogórskiej. W mieście znajduje się znana huta szkła kryształowego „**Julia**”. Produkcja szkła na tych terenach ma tradycję sięgającą aż XIV wieku, kiedy w Cichej Dolinie znajdowała się huta uważana za pierwszą w Karkonoszach. Niedaleko Piechowic leżą **Michałowice** i **Górzyniec** – miejscowości o wyjątkowych walorach turystycznych i rekreacyjnych.

➤ **Muzeum Miejskie Dom Gerharta Hauptmanna**, Jelenia Góra-Jagniątków, ul. Michałowicka 32, mieści się w secesyjnej willi, nazwanej przez dawnego właściciela „Łąkowym Kamieniem”. Willę wybudowano w latach 1900–1901 dla G. Hauptmanna, niemieckiego pisarza i laureata Nagrody Nobla. Mieszkał w niej aż do swej śmierci w 1946 r. W holu zobaczymy bardzo cenne malowidła z motywami z twórczości pisarza, których autorem jest J. M. Avenarius.

➤ **Szrenica (1360 m n.p.m.)** leży w obrębie głównego grzbietu Karkonoszy, wznosząc się nad Szklarską Porębą. Na jej szczycie znajduje się schronisko górskie, poniżej góra stacja kolejki linowej ze Szklarskiej Poręby. Na stokach w zimie narcistrada.

➤ **Wodospad Kamieńczyka** to mierzący 27 metrów najwyższy wodospad w polskich Sudetach. Woda spada tu trzema kaskadami do

wąskiego wąwozu, którego ściany mają wysokość do 25 metrów; oddalone są od siebie w miejscu wodospadu o 15, a w najwyższym miejscu poniżej o 3 metry. W dół prowadzą schody i metalowe platformy. Za środkową kaskadą znajduje się wykuta przez walońskich poszukiwaczy skarbów grotta, zwana **Złotą Jamą**. Nad wodospadem wznosi się schronisko **Kamieńczyka**.

➤ **Śnieżne Kotły** to dwa kotły polodowcowe leżące między Wielkim Szyszakiem a Łąbskim Szczytem. Ich górne krawędzie leżą na wysokości ok. **1480 m n.p.m.** na czerwonym Szlaku Przyjaźni Polsko-Czeskiej, dno na wysokości ok. 1273 m. Kotły stanowią rezerwat ścisły KPN. Przez dno Śnieżnych Kotłów prowadzi zielony szlak, dzięki czemu można z dołu podziwiać mierzące ok. 200 metrów skalne ściany. Na dnie Wielkiego Kotła znajdują się polodowcowe Śnieżne Stawki i kilka młak, w Małym Kotle ciekawostką jest żyła bazaltowa. Bazalt jest skałą zasadową, bogatą w związki magnezu i wapnia. Dzięki intensywnym procesom wietrzeniowym powstał tu różnorodny biotop, w którym rośnie ciekawa i rzadka roślinność (endemity, relikty glacialne). Nad Śnieżnymi Kottami wznosi się dawne schronisko, dziś nieudostępniana turystom stacja przekaznikowa z roku 1831.

6. DZIEŃ

Pogórze Karkonoskie

Na terenie Pogórza Karkonoskiego znajdziemy wiele malowniczych wiosek z zachowanymi drewnianymi domami. Zaczniemy od **Staniszowa**. Po zwiedzeniu inkastelowanego kościoła wchodzimy na wzgórze **Witosza** z granitowymi jaskiniami i przepięknymi widokami na Karkonosze i **Wzgórze Łonnickie**. Kawalek dalej, na zboczu Grabowca (784 m n.p.m.) znajduje się **kaplica św. Anny**, obok której tryska cudowne ponoć źródło. Ze szczytu wspaniale wygląda zbiornik **Sosnówka**, niczym karkonoskie morze cudownie wkomponowane w okoliczny krajobraz. Wędrując po okolicy, warto zajrzeć do wsi **Podgórzyn** i nad niedaleki **wodospad Podgórzyn**. A popołudniu można odwiedzić Kowary i tamtejsze sztolnie, pamiętkę po wydobyciu uranu.

➤ **Podgórzyn** to wieś z atrakcyjną ofertą ośrodków wypoczynkowych i z siecią ponad 80 km oznakowanych szlaków turystycznych. Aktywny turysta może tu pojeździć na rowerze lub skorzystać z możliwości jazdy konnej. Tutejsza przyroda, również dzięki obecności stawów i innych wód, jest bardzo różnorodna. Miejscowe szlaki bardzo dobrze nadają się do krótkich wycieczek.

➤ Jedną z nich może być spacer do **wodospadu Podgórzyn** w **Przesieci**. Jest on największą atrakcją tej górskiej miejscowości. Woda spada trzema kaskadami z około 10 metrów do małego skalnego wąwozu. Wodospad można podziwiać z mostku, który został zbudowany tuż pod nim.

➤ **Kowary**, oryginalne miasto górnicze, mają śliczne zabytkowe centrum. Najładniejsza, i jednocześnie najcenniejsza, jest ulica 1 Maja od kościoła parafialnego do klasycystycznego ratusza. Zobaczymy tu kamienice z przełomu XVIII i XIX wieku. Kowary były kiedyś osadą górniczą, wydobywano tu rudę żelaza. Wśród wielu zabytków warto wspomnieć gotycko-barokowy kościół pw. NMP, barokową kaplicę św. Anny z XVIII w., barokowy most z figurą św. Jana Nepomucena i Muzeum.

➤ **Sztolnie Kowary**, ul. Podgórze 55. Bogactwo przyrody Sudetów Zachodnich już we wczesnym średniowieczu przyciągało poszukiwaczy złota. Z południa i zachodu ścigali na Śląsk ludzie, których nazywamy Walońcami lub Walończykami. Umieli oni odkrywać tajemnicze schowane w głębi ziemi. My też możemy się dziś o to pokusić, kowarskie pokopalniane sztolnie są bowiem udostępnione do zwiedzania. Warto zajrzeć do mierzącej 1200 m sztolni poszukiwawczej rudy uranu. Znajduje się w górnej części Kowar, około 5 km od centrum miasta. Należy wziąć ciepłe ubranie – zwiedzanie trwa około godziny. Na zakończenie wycieczki śladami górników można z powrotem udać się do centrum Kowar.

➤ **Inhalatorium radonowe w Kowarach**
Kowarskie inhalatorium to jedyne takie miejsce w Polsce i zarazem jedno z pięciu wykorzystujących radon zgodnie z wymaganiami speleoterapii podziemnych inhalatoriów na świecie. Pacjenci oddychają chłodnym i wilgotnym powietrzem, wolnym od alergenów i zawierającym niewielkie ilości radonu, który wspiera leczenie wielu chorób.

➤ **Park Miniatur Zabytków Dolnego Śląska**, ul. Zamkowa 9, to jedna z największych atrakcji regionu. Na stosunkowo małej powierzchni, wśród świetnie odwzorowanych modeli pałaców, zamków i innych perełek architektury Dolnego Śląska, ale też Czech (Jilemnice i Vrchlaby) w skali 1:25 pocujemy się jak Guliwer w krainie Liliputów. Efektu dopełnia ciekawe otoczenie. Modele wystawione są częściowo na dworze, częściowo w hali, dlatego nawet brzydka pogoda nie stanowi problemu.

7
DZIEŃ

Śladami historii

Zaczynamy od znanego już od XIII wieku **uzdrowiska Cieplice** (obecnie dzielnica Jeleniej Góry). Tutejsze źródła mają temperaturę nawet do 87 Celsjusza. Woda wspomaga leczenie wielu chorób. Po zwiedzeniu cieplickich zabytków, parków i Muzeum Przyrodniczego, można spróbować wody zdrojowej. Niedaleko Cieplic leży kolejna dzielnica Jeleniej Góry – Sobieszów, nad którą dominują ruiny zamku **Chojnik**. Z zamkowej wieży rozciągają się piękne widoki na Kotlinę Jeleniogórską – zobaczymy wieże kościołów w Jeleniej Górze, pałace w **Staniszowie, Łomnicy, Wojanowie, Miłkowie, Bukowcu, Karpnikach i Dziwiszowie**.

➤ **Cieplice** to najstarsze, znane już w XIII w., polskie uzdrowisko ze źródłami o temperaturze od 37 do 87 stopni. Cieplickie wody swoje wartości lecznicze zawdzięczają czynnym związkom siarki i krzemu oraz zawartości fluoru. Obok wód termalnych w leczeniu wykorzystuje się borowinę. Zakład Przyrodolecznicy oferuje ponad 30 zabiegów leczniczych w zakresie wodolecznictwa, peloidoterapii, inhalacji, kinezyterapii, terapii światłem i elektroterapii.

➤ **Pałac Schaffgotschów w Cieplicach** wybudowano w latach 1784–88 pod kierownictwem architekta Jana Rudolfa z Opola. Fasada ma 81 metrów długości. O tym, że barokowo-klasycystyczny pałac należał do jednego z najznamienitszych rodów, świadczą wspiane kartusze herbowe umieszczone nad wejściami. Kolejny ciekawy obiekt to Długi Dom, część kompleksu klasztoru cystersów w Cieplicach. Wybudowano go w l. 1689 – 93 jako dom gościnny dla kuracjuszy przyjeżdżających do uzdrowiska.

➤ **Dom Zdrojowy i baseny kąpielowe** – naprzeciwko Długoego Domu znajdują się zabudowania uzdrowiskowe powstałe w latach 1929–1931 w miejscu starszych obiektów. W dwóch rotundach znajdziemy baseny, stojące dokładnie w tym samym miejscu co w średniowieczu.

➤ **Galeria i Teatr w Parku Zdrojowym**, dziś tworzące jeden kompleks budynków, powstały jednak w różnych okresach i celach. Projekt Galerii nawiązywał do antycznych willi, w środku znajdowała się sala koncertowa, czytelnia, sala gier, palarnia cygar i restauracja, działająca do dziś. **Zdrojowy Teatr Animacji** Schaffgotschowice kazali wybudować według projektu Alberta Tollberga w stylu klasycystycznym. Po pewnym czasie oba budynki połączono łącznikiem.

➤ **Zamek Chojnik** na górze Chojnik (627 m n.p.m.), ruiny zamku wznoszące się nad Sobieszowem (dzielnica Jeleniej Góry). Pierwsze wzmianki pochodzą z XIII wieku, później zamek stał się siedzibą śląskiego rodu Schaffgotschów, którzy przebudowali go w stylu renesansowym. Zamek nigdy nie został zdobyty, ale w 1675 roku spłonął od uderzenia piorunem i już go nie odbudowano. Dziś, żeby obejrzeć pełne romantyzmu ruiny, trzeba około pół godziny piąć się w górę między skałami, przez wspaniały bukowy las porastający zbocza góry Chojnik. Zamek stał się pierwszą atrakcją turystyczną chętnie odwiedzaną przez gości przybywających do Cieplic. Do dziś cieszy się popularnością. Na dziedzińcu wysłuchać można legendy o Kunegundzie i zapoznać ze sztuką kuszniczą. Z wieży rozciągają się wspaniałe widoki na Kotlinę Jeleniogórską, Karkonosze i okoliczne pasma górskie. W lecie organizowane są tu turnieje rycerskie.

➤ **Kościół pw. św. Jana Chrzciciela** wraz z kompleksem klasztornym wybudowali byli właściciele cieplickiego uzdrowiska – zakon cystersów. Barokowy kościół wzniesiono w latach 1712–1714 według projektu Kaspara Jentscha. W środku zobaczymy rokokowe wyposażenie, w ołtarzu głównym obraz Michaela Willmanna, nazywanego śląskim Rafaelem.

➤ **Pawilon Norweskii w Parku Norweskim, Cieplice**. Pawilon wybudowano na wzór restauracji „Frogneraeteren” znajdującej się w odległości 8 km od Oslo. Świetnie zachowany drewniany obiekt jest siedzibą Muzeum Przyrodniczego.

HIT

Siedem dni w Kotlinie Jeleniogórskiej traktować można jako inspirację, która pomoże w ciągu tygodnia zapoznać się z polską stroną Karkonoszy i ich przedgórzem. Tylko od nas zależy, w jaki sposób zaplanujemy sobie wycieczki. W ośrodkach informacji otrzymamy pomocne mapy, przewodniki i materiały promocyjne.

Fundacja Doliny Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej zaprasza:

21 lipca, niedziela, godz. 17.00, Park w Bukowcu, Koncert letni

3 sierpnia, sobota, Pałac Pakoszów, Koncert letni *

18–25 sierpnia, Festival dell'Arte

Pałac Wojanów, Pałac Paulinum w Jeleniej Górze, Park w Bukowcu

Koncerty, wystawy malarstwa, rzeźby i fotografii, spektakle teatralne
m.in. Grzegorz Turnau, Viva Flamenco, Filharmonicy Berlińscy i Wiedeńscy, Wrocławski Teatr Lalek www.festivaldellarte.eu

07–08, 14–15 września, Europejskie Dni Dziedzictwa, Park w Bukowcu

07 września, sobota, godz. 16.00, Koncert artystów Cieplickiej Sceny Młodzieżowej

14 września, sobota, godz. 16.00, Park w Bukowcu, Koncert chóru „Cieplickie Trele”

28 września, sobota, godz. 18.00, Pałac Pakoszów, Koncert jesienny *

05 października, sobota, Pałac Łomnica, Dożynki we Dworze

30 listopada – 01 grudnia, 07–08 grudnia, Pałac Łomnica, Kiermasz Adwentowy

26 grudnia, czwartek, godz. 17.00 Pałac Wojanów, Koncert Kolęd

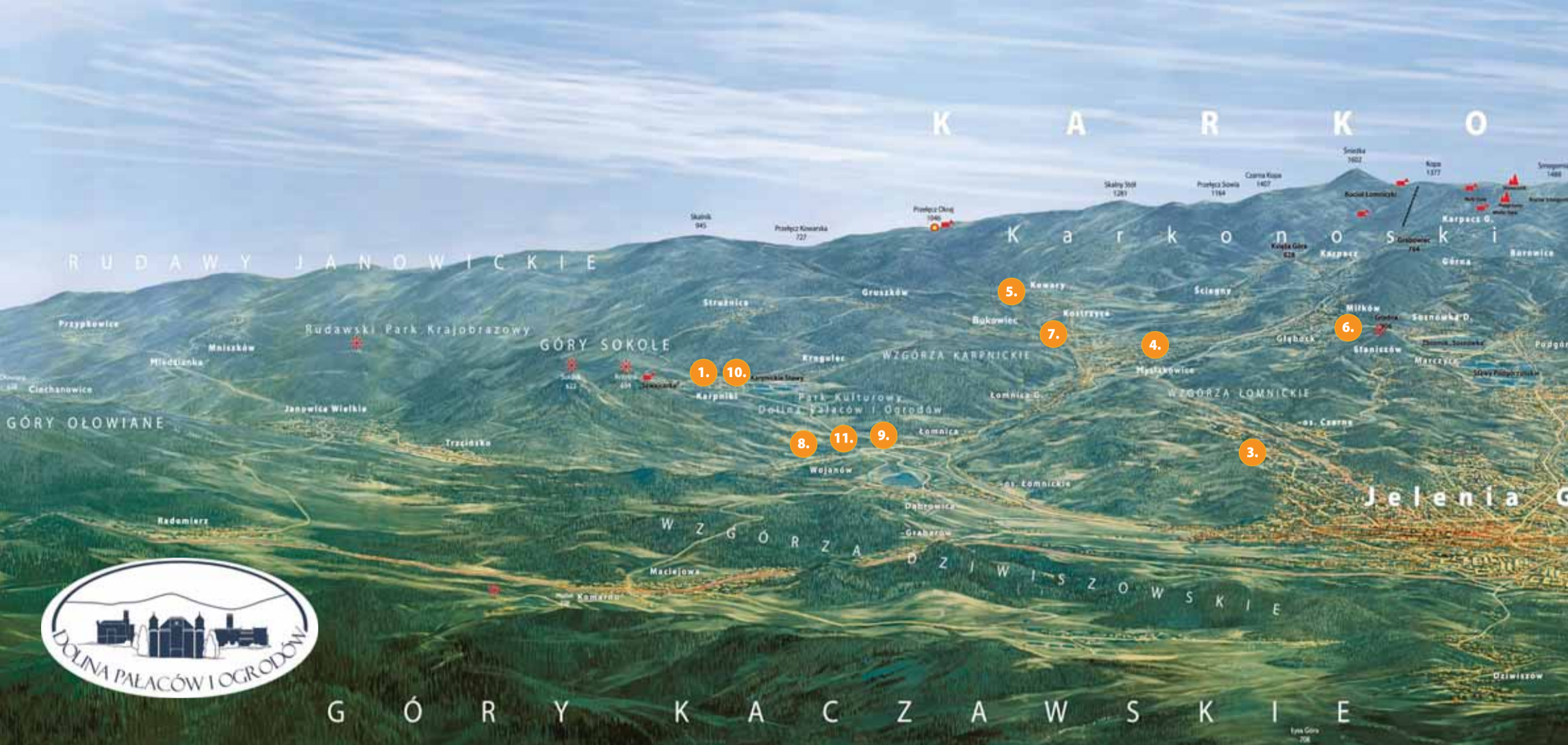
30 grudnia, poniedziałek, godz. 18.00, Pałac Pakoszów, Koncert wiedeński *

* wstęp wolny poza wyszczególnionymi koncertami

Organizatorzy: Fundacja Doliny Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej,
+4875 7428501, Pałac Wojanów +48 75 7545300, Pałac Paulinum w Jeleniej Górze
+48 756494400, Pałac Łomnica +48 75 7130460, Pałac Pakoszów +48 756497075.

Więcej informacji:
www.dolinapalacow.pl

Krajobrazy, przyroda i zabytki

Dolina Pałaców i Ogrodów

Zapraszamy do odwiedzenia leżącej u podnóża Karkonoszy dolnośląskiej Doliny Pałaców i Ogrodów. Do niedawna turystów przyciągały w te rejony tylko góry, majestatycznie wznoszące się nad Karpaczem i Szklarską Porębą. Parę lat temu powstał jednak ciekawy projekt, którego celem jest promowanie obejmującego około 102 km² obszaru, na którym leży kilkadziesiąt pięknych rezydencji. Można tu odwiedzić gotyckie zamki, renesansowe dwory, barokowe siedziby szlacheckie i wybudowane w XIX wieku neogotyckie, neorenesansowe i klasycystyczne rezydencje – architektoniczne skarby z dawnych lat. Obiekty otoczone są rozległymi parkami, z bogatą zielenią i starymi drzewami. Dzięki intensywnej rewitalizacji po latach zapomnienia i zaniedbania Śląskie Elizjum powstało z popiołów.

Więcej informacji na:

www.dolinapalacow.pl/dla-mediow.html

3. Pałac Paulinum w Jeleniej Górze

Pałac Paulinum w Jeleniej Górze wybudowała w XIX wieku rodzina Kramstów – niemieckich przemysłowców. Projekt architektoniczny zakładał upodobnienie pałacu do obiektów zamkowych i pałacowych Saksonii, co znalazło odzwierciedlenie w wykorzystaniu wielu elementów konstrukcyjnych i detali charakterystycznych dla tego regionu. www.paulinum.pl

1. Pałac Dębowy w Karpnikach

Pałac Dębowy w Karpnikach – poza granicami wsi Karpniki znajduje się eklektyczny pałac wybudowany w stylu neogotyckim z elementami neorenesansowymi o reminiscencjach szwajcarskich. W powstałej w 1875 roku rezydencji mieści się dziś luksusowy hotel. www.palac-debowy.pl

4. Pałac Królewski w Mysłakowicach

Pierwsza, barokowa budowla w tym miejscu stała już w XVIII wieku. Po roku 1816 pałac przebudowano w stylu neoklasycystycznym. W 1831 r. kupił go pruski król Fryderyk Wilhelm III z przeznaczeniem na swoją letnią rezydencję. Pod kierownictwem architekta K. Schinkla w latach 1832–35 przeprowadzono kolejną przebudowę. Dzisiejszy, neogotycki kształt pałac zawdzięcza kolejnemu właścicielowi, królowi Fryderykowi Wilhelmowi IV i architektowi A. Stülerowi, który był uczniem Schinkla i dobudował mierzącą 30 metrów osmioboczną wieżę i salę balową. Jej dach stał się tarasem widokowym, z którego podziwiać można przyległy park w stylu angielskim z dwoma stawami. Obecnie w pałacu mieści się szkoła podstawowa i gimnazjum.

Na wieżę wejść można po uprzednim uzgodnieniu. www.myslakowice.pl

2. Pałac w Wojanowie

Pałac Luiza. W portalu znajduje się inskrypcja z datą 1607 r. Jest to prawdopodobnie data zakończenia budowy w tym miejscu pierwszego obiektu. W roku 1839 jego właścicielką została Luiza – córka pruskiego króla Fryderyka Wilhelma III i żona holenderskiego księcia. Pałac został wtedy przebudowany w modnym w ówczesnym czasie duchu romantyzmu, zyskując cechy gotyckiego zamku. Ostatnia przebudowa odbyła się w 1906 r. Pałac ma charakterystyczne walcowate wieże, otoczony jest pięknym parkiem, z którym łączy go tarasy i oranżerie. Przed obiektem znajduje się dziedziniec otoczony dawnymi stajniami i oficyną. Skorzystań tu można z usług wellness, pałac pełni też funkcje centrum konferencyjnego, organizowane są tu wystawy i imprezy kulturalne. www.palac-wojanow.pl

5. Pałac w Ciszycy – Kowary

Empirowy pałacyk Ciszycza z przełomu XVIII i XIX wieku był m.in. rezydencją księcia Antoniego Radziwiłła. Wokół znajduje się założenie parkowe ze starymi drzewami i sztuczna ruina zameczku myśliwskiego na wzniesieniu, nazywana „Radziwiłłówką”. Obecnie pałacyk pełni funkcję domu mieszkalnego.

Więcej informacji na:
www.dolinapalacow.pl

Panorama Karkonoszy. Artysta – plastyk J. Cirut
 Foto: K. Sawicki

Pomnik historii

W roku 2011 zakończyły się starania Fundacji Doliny Pałaców i Ogrodów o wpisanie na listę Pomników Historii zespołów pałacowo-parkowych znajdujących się na terenie Kotliny Jeleniogórskiej. Do 45 najcenniejszych zabytków z całej Polski, którym do tej pory nadano ten tytuł, dołączył zespół 11 najpiękniejszych obiektów Doliny Pałaców i Ogrodów. Oficjalne nadanie tego tytułu przez prezydenta Bronisława Komorowskiego odbyło się na początku lutego 2012 r. w Pałacu Prezydenckim w Warszawie. www.prezydent.pl

Dolina Pałaców i Ogrodów to nie tylko piękne zabytki architektury, ale też wspaniałe krajobrazy, które poznawać można, wędrując pieszo, na rowerze lub samochodem. Prezentujemy i zapraszamy!

6. Pałac w Stanisławowie Górnym

Późnobarokowa rezydencja rodziny von Reussów to trójskrzydłowy i dwukondygnacyjny budynek z otwartym dziedzińcem. Wokół pałacu znajduje się pięknie zachowany park z wieloma cennymi drzewami, obok – dziewiętnastowieczna dawna oranżeria. Barokowy pałac wybudowano w miejscu starszego, renesansowego dworu. Dzięki pieczołowitym pracom restauratorskim i konserwatorskim, przeprowadzonym przez obecnego właściciela, zachowała się część pomieszczeń ze sklepieniem krzyżowym i kolebkowym, a pałacowi przywrócono dawny przepych. Powstał tu hotel, stylowa restauracja i centrum konferencyjne. Właściciele pałacu wspierają lokalnych artystów, wystawiając ich dzieła w tutejszej galerii. Organizowane są także koncerty i imprezy kulturalne.
www.palacstaniszow.pl

7. Pałac w Bukowcu

Pałac w Bukowcu powstał jako renesansowy dwór w II połowie XVI w. W połowie XVIII został przebudowany w stylu barokowym, a następnie – już jako własność rodziny von Redenów – w stylu klasycystycznym. Pałac jest budowlą dwukondygnacyjną założoną na planie czworoboku. W środku zachowały się sklepienia krzyżowe i kolebkowe, najbardziej okazałym pomieszczeniem jest tzw. „Kancelaria” z bogatą sztukateryjną dekoracją sklepienia. Romantyczny ogród hrabiny von Reden był słynny w całej Europie. Z pawilonów parkowych do dziś zachowały się: Belweder w formie świątyni greckiej, neogotyckie Mauzoleum, Dom Ogrodnika, Wieża, Amfiteatr oraz liczne grotty. Jest tu wiele ścieżek i miejsc, w których można odpocząć. Dziś pałac jest siedzibą Związku Gmin Karkonoskich. Po uzgodnieniu telefonicznym częściowo udostępniany do zwiedzania (Tel. +48 75 713 10 89).

8. Pałac Schaffgotschów w Cieplicach

Pałac rodziny Schaffgotschów w Cieplicach znajduje się na Placu Piastowskim. Z tyłu rozciąga się Park Zdrojowy w stylu angielskim. Monumentalny, późnobarokowy pałac ze wczesnoklasycystycznymi elementami wybudowano w latach 1784–1788 na fundamentach starszego, renesansowego obiektu. Wnętrza kilkakrotnie przebudowywano, zachowało się jednak bogactwo zdobieni i pozostałości zabytkowych sprzętów. W parku przy centralnej alei stoi neoklasycystyczny pawilon, naprzeciwko – Zdrojowy Teatr Animacji. Obecnie w pałacu ma swoją siedzibę filia Politechniki Wrocławskiej.

9. Pałac w Łomnicy

Barokowy pałac wybudowany według projektu Marcina Frantza powstał w I połowie XVIII wieku w miejscu starszej, renesansowej budowli. Po wojnie mieściła się w nim szkoła, później ze względu na zły stan techniczny budynku przeniesiono ją, a obiekt popadł w zupełną ruinę. Obok tzw. Dużego Pałacu znajduje się klasycystyczny pałacyk, zwany – ze względu na przeznaczenie dla seniorków rodu – Domem Wdowy. Obecnie wnętrza pałacu można odwiedzić, znajduje się tu restauracja i hotel, organizowane są imprezy kulturalne.
www.palac-lomnica.pl

10. Pałac w Karpnikach

Pierwszy zamek wybudowali tu ponoć templariusze w XII w. W ciągu wieków zmieniały się obiekty i ich właściciele. Dzisiejszy neogotycki kształt jest efektem ostatniej przebudowy, którą przeprowadzono w latach 1838–46. Całość otacza park w stylu angielskim. Dziś pałac jest w rękach prywatnych, trwa renowacja.

11. Pałac w Wojanowie-Bobrowie

W średniowieczu stał tu ponoć zameczek Boberstein, strzegący brodu na Bobrze. Dzisiejszy, neorenesansowy wygląd obiektu jest efektem przebudowy z 1894 r. Pałac ma rozczłonkowaną bryłę, z licznymi wieżyczkami, tarasami i balkonami. Od lat jest w ruinie. Obok znajdują się zabudowania gospodarcze w stylu przypominającym rzymski obóz wojskowy.
 Więcej informacji na: www.dolinapalacow.pl

50 lat minęło...

Jubileusz czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego KRNAP (1963–2013)

17 maja 1963 r. założono czeski Karkonoski Park Narodowy – Krkonošský národní park. O jubileuszu rozmawialiśmy z dyrektorem KRNAP, panem Janem Hřebačką: „Karkonosze to najstarszy park narodowy w Republice Czeskiej, historia ochrony tutejszej unikalnej przyrody sięga jednak jeszcze głębiej w przeszłość. Przecież pierwszy rezerwat przyrody na terenie Karkonoszy – nazwany Strmá stráň – utworzył już w 1904 r. hrabia Jan Harrach! Było to na terenie kotła Labský důl. W ciągu wielu lat istnienia park bronić się musiał przed licznymi naciskami, które zagrażały jego delikatnej przyrodzie. Niektórych zmian nie udało się powstrzymać. Mimo to Karkonosze mają dziś ogromną wartość przyrodniczą i kulturową. Żyją tu rzadkie gatunki zwierząt i roślin, a najnowsze badania są dowodem, że nawet teraz ciągle odnaleźć tu można gatunki nowe.”

1. Ścieżka edukacyjna Torfowisko Černošské

Po czesku Černošské rašeliniště. Jest najstarszą ścieżką edukacyjną Karkonoskiego Parku Narodowego. Punktem wyjścia jest tzw. „Václavák” na szlaku z Černej hory na Lučiny. Można też ruszyć spod Velkých Pardubických boud. Podziwiać na niej można piękne, panoramiczne widoki z Černej boudy i z punktu widokowego Hubertova vyhlídka. Prowadzi przez nieczęsto spotykane w Karkonoszach torfowiska typu leśnego, a dzięki skonstruowanemu z drewnianych bali chodnikowi oraz drewnianej wieży widokowej zapoznamy się z tym wiekowym (6 tys. lat!) torfowiskiem naprawdę z bliska. Informacje teoretyczne na jego temat pozyskamy na sześciu postojach wyposażonych w tablice informacyjne.

Trasa ma 3,5 km.

2. Dziedzictwo epoki lodowcowej

Transgraniczna ścieżka edukacyjna prowadzi przez I strefę ochrony czeskiego i polskiego parku, a więc przez najcenniejsze tereny Karkonoszy. Punktem początkowym jest miejsce, gdzie stała kiedyś Obří bouda, można też iść spod Lučnické boudy albo z Kotla Małego Stawu. Zapoznać się tu można z karkonoską tundrą oraz z różnymi zjawiskami i formami polodowcowymi. Jest to trasa okrężna prowadząca z punktu widokowego na Obří důl przez torfowisko Úpské rašeliniště, Lučnické boudy, Kocioł Małego Stawu, Biały Jar, Kopę i z powrotem do Domu Śląskiego. Na ścieżce umieszczono 9 paneli informacyjnych; wejść na nią można w którymkolwiek jej punkcie.

Trasa ma 9 km.

3. Letnia trasa turystyczna Liška

Ma 8 tablic informacyjnych, miejsce do odpoczynku z atrakcjami dla dzieci i przepiękne widoki na okolicę. Poprowadzona jest częściowo przez I i II strefę ochrony KRNAP. Na trasie zobaczymy mający 10 metrów wysokości Wodospad Mumlavy. Tuż pod nim, a także w innych punktach koryta Mumlavy, znajdują się ciekawe zjawiska erozyjne – marmity, czyli kociołki eworsyjne, i wygładzone przez wodę skały. Biegnie tędy również dziecięca trasa Liška. Idziemy dalej do rozdroża zwanego Śniadaniem Karkonosza (Krkonošovo snídaní), rozdroża U Čtyř pánů, z widokiem na Pančavskou lák i panoramą Karkonoszy Środkowych oraz – częściowo – Wschodnich. Przez „ogródek” Růženičina zahrádka, Dvoračky, rozdroża Ručičky, Růžoviště dochodzimy z powrotem do Harrachova.

Trasa ma 20 km.

4. Ścieżka edukacyjna Rýchory

Prowadzi po szlakach – od punktu widokowego Maxovka, z odnogą do źródła Rýchorská studánka, w kierunku skrzyżowania drogi Kutná na Dvorský les i z powrotem nad Sněžnými Domkami. Ma 10 przystanków. Okolice schroniska Rýchorská bouda są – dzięki miejscom wyjątkowo cennym pod względem botanicznym – włączone do I i II, a więc najściślejszej, strefy ochrony parku. Na szczególną uwagę zasługuje stary las, zwany Dvorský les albo Rýchorský prales, który tworzą przedziwne powyginane pnie prastarych buków. Ciekawymi miejscami są też niedalekie źródła Rýchorská studánka, dolina Lysečinské údolí oraz krasowe Albeřícké Jaskinie.

Trasa ma 6 km.

5. Ścieżka edukacyjna Karkonoska Tundra

Po czesku Krkonošská tundra. Podobna do ścieżki „Dziedzictwo epoki lodowcowej”. Prowadzi z Růžové hory na Jelenkę, przez Czarną Kopę, Śnieżkę, punkt widokowy Obří důl, torfowisko Úpské rašeliniště, Słonecznik, Lučnické boudy, Výrovkę. Ma 11 tablic informacyjnych, na których znajdziemy informacje o epoce lodowcowej i karkonoskiej tundrze.

6. Trasa spacerowa Aichelburg

Nazwana na cześć hrabiego Bertholda Aichelburga trasa poprowadzi nas koło starych karkonoskich chałup i Vlaškiej boudy. Łączy ciekawe miejsca miejscowości Horní Maršov, Temný důl i Velká Úpa. Wart zwiedzenia jest sam leśny zameczek Aichelburg. Klucz do niego pożyczyc można w Galerii Veselý výlet w Temným Důle.

Trasa ma 8 km.

7. Ścieżka edukacyjna Čertův důl

Umożliwia odwiedzenie leżącego poza szlakami, stosunkowo odległego obszaru. Wiedzie z leżącego nad Biłą Łabą schroniska Bouda u Bílého Labe do byłej kuźni. Prowadzi pod prąd Čertovej strouhy. Oprócz pięknej przyrody ujrzemy na niej także dobrze zachowane, ponad stuletnie, ale działające urządzenia regulacyjne na potoku Čertova strouha – powstały tu 43 poprzeczne i 194 wzdłużne progi. Zainstalowano tablice informacyjne, trasa prowadzi przez II strefę ochrony KRNAP.

Ma 2,5 km.

8. Trasa spacerowa Wilcza Jama

Po czesku Vlčí jáma. Jej nazwa pochodzi od wspaniale uformowanego karu (kotła) lodowcowego Vlčí jámy. Możemy się na niej zapoznać z atrakcjami przyrodniczymi, budowlanymi i historycznymi zachodniej części górskiego miasta Pec pod Sněžką. Wycieczkę należy zaplanować na pół dnia; trasa prowadzi wzdłuż Zielonego potoku, wraz z którym skręca w prawo w romantyczną dolinę Zieleny důl. Do Vlčí jámy idziemy prosto po oznakowanych strzałkami drózkach i ścieżkach koło kapliczki na Vysokim Stavie, przez Zahradky, do lasów w Vlčí jámie i z powrotem do Peca, z postojem koło kapliczki na Hnědým Vrchu. Trasa ma 5 km.

9. Trasa spacerowo-edukacyjna Via Piette

Prowadzi po okolicy Svobody nad Upą, a nazwana jest na cześć Prospera Piette de Rivage – określanego jako „ojciec Karkonoszy”. Piette de Rivage (1846–1928) był człowiekiem wykształconym, humanistą, badaczem i przedsiębiorcą, kontynuatorem rodzinnych tradycji produkcji papieru w Karkonoszach, promotorem tutejszej turystyki. Trasa spacerowa poprowadzi nas do zabytków kultury oraz do dzikich zakątków koło Černošského Potoku. Zaskakująco różnorodny i ciekawy jest odcinek wiodący od pomnika Piette do schroniska Modrokamenná bouda, i dalej do Jaňských lázní, Duncana, Muchomůrki i z powrotem do Svobody nad Upą. Po drodze mijamy pomnik Theodora Körnera, niemieckiego poety okresu romantyzmu, kolekcję karkonoskich skał i kamieniołom wapienia. W ładną pogodę trasę można pokonać na rowerze górskim.

Ma 9 km.

„Karkonosze to mój dom”

Niezwykłe spojrzenie na karkonoską faunę

Jednym ze sposobów używanych przez władze parku dla przybliżenia ludziom niektórych rzadkich gatunków zamieszkujących Karkonosze jest kampania „Karkonosze to mój dom” („V Krkonoších jsem doma”). Co miesiąc prezentowane jest jedno mniej lub bardziej znane zwierzę (cietrzew, wydra, ryś, nietoperz i inne). Spotkamy się z nimi w budynku głównym KRNP we Vrchlabí. Ostatnim gatunkiem, który zamknie trwającą dziewięć miesięcy akcję, będzie człowiek. Symbolicznie przypomnimy, że od kilku wieków góry są zasiedlone przez ludzi, dlatego również człowiek ma tu swoje miejsce. Karkonosze to też jego dom.

Więcej:

<http://www.krnap.cz/v-krkonosich-jsem-doma/>

HIT

10. Trasa spacerowo-edukacyjna Špindlerův Mlýn

Prowadzi po terenie miasta, łącząc ciekawe jego punkty. Wyposażona jest w tablice informacyjne i miejsca do odpoczynku. Turystów oczarują wspaniałe widoki na okolice miasta. Trasę podzielono na dwie pętle – jedną oznakowaną na zielono, drugą na niebiesko. Pętla zielona prowadzi z centrum Špindlerowego Młyna w kierunku Krausových boud i z powrotem koło zapory na Łabie (Labská přehrada). Niebieska zaczyna się również w centrum Špindlerowego Młyna, dalej prowadzi w kierunku Svätého Petra przez dolinę potoku Svatopetrského aż do początku doliny Dlouhý důl. Tu zwraca i kieruje się pod górę – pod Kozimi Grzbietami koło kościoła św. Piotra do centrum miasta.

11. Trasa spacerowa Labský důl

Jej początek do Divčí lávky w Špindlerowym Młynie, następnie prowadzi do Labskiej boudy, przez dolinę ukształtowaną przez lodowiec. Można zobaczyć pozostałości moreny lodowcowej, wodospady, spośród których największy w Karkonoszach jest wodospad Pančavský, meandry Łaby, formacje skalne z bloków granitu, a także resztki zniszczonych i martwych lasów, które padły ofiarą kwaśnych deszczów i plagi korników oraz tzw. „ogrodki” – miejsca o bardzo bogatej roślinności. Na trasie tablice informacyjne.

12. Młynarzowe pętle w Špindlerowym Młynie

„Młynarzowa Ścieżka Edukacyjna” („Mlynářova naučná stezka”) jest najkrótszą z pętli – ma 1,1 km. Na trasie można zapoznać się ze „Słonecznymi Kamieniami” (bazalt), które według legendy promieniują pozytywną energią. „Młynarzowe Kółeczko” („Mlynářovo kolečko”) to trasa o długości 2,8 km. Zapoznaje z samym miastem i lokalnymi ciekawostkami. Można zobaczyć interesujące zabytkowe obiekty, na przykład dawny młyn, dziś Špindlerovská hospoda, Villę Czernin oraz kościół św. Piotra. Można podziwiać także krajobraz z punktu widokowego Biskupská vyhlídka. „Młynarzowa Wspinaczka” („Mlynářův výšlap”) to z kolei mająca 3,1 km długości trasa o pewnych walorach dla sportowców. Prowadzi wokół „Adrenalinowego parku” z olbrzymią huśtawką i placem zabaw dla dzieci, który spodoba się też rodzicom, następnie koło toru saneczkowego (nazywanego tu bobslajowym) i małego gaju, gdzie również warto wstąpić.

13. Rzeźbiarska ścieżka tematyczna

Ścieżka „Dřevosocháni” (dosłownie: „Rzeźbienie w drewnie”) krzyżuje się z podstawową pętlą „Wokół Rokytnic” („Okolo Rokytnice”). Składa się z czterech tablic informacyjnych. Wiadomości na poszczególnych tablicach nie są ze sobą wzajemnie powiązane, więc ścieżką można chodzić w obu kierunkach. Jej początek znajduje się na skrzyżowaniu Na Vrších, koniec przy „Starej Oborze” (Stary krávin, ludowe muzeum) we Františkovie. Wzdłuż ścieżki rozmieszczone są rzeźby i faweczki powstałe podczas odbywających się co roku we Františkovie plenerów rzeźbiarskich „Dřevosocháni”. Impreza odbywa się w lipcu. **Trasa ma 1,1 km.**

14. Ścieżki edukacyjne na terenie Podzvičinska

Pierwsza z nich jest jakby wieżą widokową na ziemi. Na szczycie Zvičina znajdziemy pięć tablic panoramycznych z opisami w miejscach pięknych widoków na okolice. Druga ścieżka poprowadzi turystów przez życie i twórczość Karela Jaromíra Erbena – etnografa, historyka, badacza folkloru słowiańskiego i poety (w jednym z dzieł zamieścił kilka utworów w języku kaszubskim). Początek ścieżki znajduje się w domu rodzinnym K. J. Erbena w Miletinie. W Hořicích możemy zdecydować, którą pójdziemy. W samym mieście rozsianych jest 14 tablic informacyjnych dotyczących rozmaitych tematów związanych z historią i życiem współczesnym miasta. W ośrodku informacyjnym w Hořicích dostać można przewodnik wraz z mapką. **Więcej informacji: www.podzvicinsko.cz**

15. Trasa spacerowa w Dolinę Białej Łąby

Prowadzi przez Divčí lávky do schroniska Bouda u Bílého Labe. Przeznaczona jest dla rodzin z dziećmi; gładki asfalt umożliwia poruszanie się z wózkami dziecięcymi, nadaje się także dla osób niepełnosprawnych oraz rowerzystów. W środku lasu znajduje się miejsce do odpoczynku, zwane Svozem. Jest tu boisko, piaskownica, tablice informacyjne, drewniany szałas, miejsce na ognisko z przygotowanym drewnem (dostosowane do potrzeb osób na wózkach). Droga pomiędzy stromymi zboczami prowadzi wzdłuż Białej Łąby. **Trasa ma 2,5 km.**

16. Pszczela ścieżka w Harrachovie

Pszczelarstwo to nie tylko wspaniałe hobby, ale też swego rodzaju relaks. Dlatego powstała Pszczela Ścieżka (Včelí stezka), przybliżająca turystom pszczelarstwo, podkreślająca znaczenie tych cennych dla życia na ziemi owadów, ucząca i bawiąca dzieci oraz dorosłych a także dążąca do poprawy ich podejścia do natury. Ścieżka jest też hołdem oddanym hrabiemu Janowi Harrachowi za to, co zrobił nie tylko dla pszczelarstwa, ale dla całego regionu i narodu czeskiego w czasach Austro-Węgier. Poszczególne tablice ścieżki zapoznają nas z życiem pszczół i pszczelarzy. Każde stanowisko uzupełnione jest grządką z roślinami typowymi dla Karkonoszy i ciekawymi informacjami o możliwościach czekających na turystę w najbliższej okolicy – na przykład gdzie można ochłodzić się nieco w wodzie, gdzie można poobserwować pstrągi, albo na jaki plac zabaw posłać dzieci, czy które dydzie się do doliny Mumlavy.

17. Śladem przemysłowców

Wyruszymy śladem dawnych czasów, kiedy grzbiety Karkonoszy i zbocza powyżej Rokytnic nad Izerą były świadkami pełnych napięcia pościgów między przemysłowcami a strażnikami granic. „Ścieżka przemysłowców” (po czesku „Pašerácká stezka”) nadaje się dla turystów pieszych, ale też dla co bardziej wytrawnych rowerzystów (stosunkowo trudne odcinki pod górę w pierwszej połowie trasy). Na czterech przystankach poznamy historię przemysłu w Karkonoszach, poczytamy o przemysłowcach, którzy byli w swoim czasie ulubieńcami karkonoskiego ludu. Trasa ma 1,3 km. Zaczyna się na Dolnym Rynku (Dolní náměstí) w Rokytnicach nad Izerą – można na nią wejść albo bezpośrednio z rynku, idąc żółtym szlakiem w kierunku rozdroża Ručičky, albo też ze ścieżki „Wokół Rokytnic” („Okolo Rokytnice”). Koniec ścieżki znajduje się na rozdrożu Studenov – Kostelní cesta. Dalej można iść zielonym szlakiem na Studenov albo w odwrotnym kierunku również zielonym wrócić na pętlę „Okolo Rokytnice”.

18. Žacléřska ścieżka edukacyjna

Ścieżka edukacyjna „Śladami Jana Amosa Komeńskiego” („Po stopách J. A. Komenského”) ma łącznie 17 przystanków, na których stoją tablice informacyjne opisujące historię miasta Žacléř, ze zdjęciami i ilustracjami. Zaczyna się na rynku (Rýchorské náměstí), gdzie w ośrodku informacji otrzymać można przewodnik z mapą. Oprócz miejsc pamięci w samym Žacléřu ścieżka zaprowadzi nas do žacléřskich osad: Rýchory, Prkenný Důl, Vernířovice, Bobr i Černá Voda, w której, w miejscu zwanym Růžový palouček, J. A. Komeński po raz ostatni żegnał się z ojczyzną, wyruszając na emigrację. **Trasa ma 16 km.**

19. Trasa spacerowa Hřibčiči

Punktem wyjścia są Hřibčiči boudy (po czesku „hřibčiči” oznacza „żrebęć”) koło miejscowości Strážné. Tu znajduje się tablica z mapą. Kolejne panele poświęcone są pobytowi w tym miejscu słynnego czeskiego komika i aktora Vlasty Buriana (znanego też z polsko-czeskiej koprodukcji pt. „Dwanaście krzeseł” z 1933 r., reż. M. Frič), a także wojnie trzydziestoletniej, niemieckiej kolonizacji, gospodarce pastwiskowej, leśnej itd. Czeka tu na nas kilka punktów widokowych i miejsc do odpoczynku. Trasa wiedzie przez enklawy łąkowe, najcenniejsze miejsca czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego. Najwyższym punktem jest Liščí hora. Całodniowa wycieczka prowadzi przez Hřibčiči boudy na Tetřeví boudy i przez Dolní Dvůr z powrotem do Strážného. Oznakowana jest drewnianymi piktogramami z symbolem żrebaka.

20. Trasa spacerowa Výr

Výr w języku czeskim znaczy „puchacz”. Trasa zaczyna się przy górnej stacji kolejki linowej na Pláň w Špindlerowym Młynie. Pokazuje piękne sceny Karkonoszy, kończąc się koło hotelu Horal w Svatým Petrze. Biegnie z Pláni do Klínových boud, następnie przez chałupę Na Rozcestí (Na rozdrożu), Výrovkę, aż do Luční boudy. Stąd wraca po zboczach Kozich Grzbietów z powrotem do Špindlerowego Młyna. Znajdują się na niej miejsca do odpoczynku, tablice informacyjne i panoramy. Całodnienna wycieczka z możliwością obejrzenia pozostałości tundry i widoków na Karkonosze. **Trasa ma 15 km.**

21. Górnicza ścieżka edukacyjna Berghaus

Jest to jedno z niewielu miejsc, gdzie zachowały się pozostałości po najstarszym wydobyciu. Trasę znajdziemy ok. dwa kilometry od centrum wsi Černý Důl. Zatrzymując się na 10 postojach, zapoznamy się z dawno nieistniejącymi kopalniami, z niektórymi dawnymi metodami wydobycia, a dzięki planom i fotografiom zajrzymy w podziemia, poznając geologię Karkonoszy. **Trasa ma 1 km.**

22. Wokół Rokytnic

To nietrudna pętla przeznaczona dla turystów pieszych i rowerowych. Prowadzi po malowniczych okolicach Rokytnic, ze wspaniałymi widokami na całą dolinę, w której leży ta miejscowość, na Karkonosze i Góry Izerskie. Na dwunastu przystankach ścieżki (jej czeska nazwa to „Okolo Rokytnice”) dowiemy się nieco o historii, przyrodzie i ciekawostkach kulturalnych. Nie trzeba przechodzić całej trasy na raz, można podzielić ją na etapy, zagospodarowując sobie w ten sposób parę dni. Trasę można też przedłużyć, odbijając w inne ciekawe miejsca, jak na przykład punkt widokowy Stráž. Początek i koniec ścieżki to Dolny Rynek (Dolní náměstí) w Rokytnicach nad Izerą. **Trasa ma 11 km.**

TIP Pieszko pod górę

Na stronie internetowej www.krkonose.eu możemy zapoznać się z aktualną ofertą rajdów turystycznych po Karkonoszach. Nie zapominajmy o kapryśkach pogody! Ze sobą zawsze nośmy odpowiednie ubrania, coś do jedzenia i naładowaną komórkę. Z oferty zorganizowanej turystyki pieszej wybraliśmy kilka pomysłów: Vrchlabí – Krakonošova stovka („Setka Karkonosza”; czerwiec), Pec pod Śnieżką – Pouť sv. Vavřince (Odpust św. Wawrzyńca; sierpień), Mladé Buky – Mladobucká padesátka („Młodobucka pięćdziesiątka”; wrzesień), Jilemnice – Po stopách řídičů učitele Jana Buchara („Śladami nauczyciela Jana Buchara”; wrzesień). Są i inne.

O trasach dla niepełnosprawnych czytaj też w innym miejscu niniejszego wydania „Sezonu na Karkonosze”.

Czym była gospodarka pasterska?

Zapoznajmy się z historią niektórych schronisk śląskiej strony Karkonoszy

Jeśli historia Karkonoszy jest pod jakimś względem wyjątkowa, to na pewno pod względem istnienia osamotnionych siedzib ludzkich położonych wysoko w górach – tzw. bud rozproszonych pojedynczo lub skupionych w grupach na enklawach łąkowych. Pierwotnie letnie szałas, gdzie rolnicy z wiosek w dolinach pędzili bydło na letnie pastwiska, od połowy XVIII wieku stały się całorocznymi domami rodziny budarza. Ciągły głód ziemi, a w Karkonoszach do tego „głód trawy”, doprowadziły do przeniesienia siedzib ludzkich wysoko w góry – aż w rejony granicy lasu i powyżej niej. A kiedy w góry zaczęli napływać żądni pięknych widoków turyści, ich wciąż rosnące rzesze zaczęły wymagać zapewnienia noclegu. Początkowo kładziono ich w budach na sianie, a gospodarze częstowali gości tym, co sami jadali – chlebem, masłem, mlekiem i serem. Jednocześnie jednak rozpoczęły się ogromne przemiany. Najpierw do pierwotnie gospodarczych zabudowań zaczęto dobudowywać przeszklone werandy, potem całe nowe dobudówki z pokojami noclegowymi i restauracjami. Górale hodowali bydło mięsne, oferowali produkty mleczne, gospodarowali na górskich łąkach i dbali o krajobraz jak o swój ogród koło domu – tak samo, jak robili to ich przodkowie.

Strzecha Akademicka Hampelbaude

Po śląskiej stronie Karkonoszy leży Strzecha Akademicka, dawniej nazywana „budą Hampla” – Hampelbaude. Po czeskiej stronie jej siostrą jest Luční bouda. Strzecha Akademicka powstała w 1654 r., osiągnęła zatem wiek godny szacunku. Od roku 1696 do 1824 znajdowały się tu księgi gości Śnieżki, stanowiące ważne źródło informacji na temat historii karkonoskiej turystyki. Wchodząc na Śnieżkę, Strzechę Akademicką odwiedziło wiele ważnych osobistości, wśród nich w 1770 r. znalazł się Johann Wolfgang Goethe. Dzisiejszy kształt schronisko zawdzięcza przebudowie po pożarze, którą przeprowadzono w latach 1906–1912. Powstały wtedy wnętrza w stylu rustykalnym, które do dziś podziwiają odwiedzający schronisko goście. Obecnie Strzecha Akademicka jest największym schroniskiem w polskich Karkonoszach.

Gebertbaude

Niedaleko trasy kolejowej wiodącej ze Szklarskiej Poręby do czeskiego Harrachova i dalej do Tanvaldu stało schronisko Gebertbaude, które przestało istnieć zanim po 1945 r. zdążyło otrzymać polską nazwę. Leżało w górnej części miejscowości. Wydawca uzupełnił widokówkę o postaci narciarzy z dwoma już kijkami (pierwotnie przy jeździe na nartach używano tylko jednego kijka). Schronisko, które nosiło nazwę od swojego pierwszego właściciela, należało potem do Wilhelma Adolfa; później służyło też jako gajówka.

Kochanówka Schronisko nad Wodospadem Szklarki

Właściciel schroniska nad Wodospadem Szklarki na swojej pocztówce na pierwszym planie umieścił schronisko, wodospad o wysokości 13,3 metrów lokując na planie drugim. W 1868 r. wybudował nad wodospadem, łatwo dostępnym z drogi prowadzącej z Jeleniej Góry do Szklarskiej Poręby i dalej do Harrachova, prosty budynek z kilkoma pokojami do wynajęcia i restauracją. Wodospad był najczęściej odwiedzanym miejscem zachodnich Karkonoszy. Dla wygody gości zamontowano tu nawet mierzący 600 metrów wyciąg szynowy, który wwoził ich w górę. Za niewielką opłatą otwierano też służę zwiększającą przepływ wody. Polska nazwa „Kochanówka” pokazuje, jak lubiane było to miejsce.

Wąsate schronisko Karkonosza

Po śląskiej stronie gór, na początku drogi z Karpacza Górnego na Śnieżkę, znajdowało się schronisko nazywane na cześć swojego wąsatego właściciela Schnurrbartbaude (Schnurrbart – wąsy). Powstało prawdopodobnie w pierwszej połowie XVIII wieku i najpierw nazywało się Johann-Georgen-Baude (Buda Johanna Georga). Kiedy pod koniec XIX wieku w turystyce zaczęła funkcjonować postać Rubezahla – Liczyrzepy, czy inaczej Karkonosza lub po prostu Ducha Gór – do nazwy schroniska dodano też jego imię. Budynek należał już wtedy do rodziny Teichmannów, potomków jednego z laborantów z Karpacza. W 1923 r. schronisko spłonęło. Później wybudowano obok schronisko Teichmanna – Teichmannbaude, dziś pensjonat „Orlinek”.

Schronisko „Nad Łomniczką” Melzergrundbaude

Najkrótsza droga z Karpacza na szczyt Śnieżki prowadzi wzdłuż Łomniczki. Drogę wybudowała administracja leśna Schaffgotschów w 1884 r., a niemieckie Towarzystwo Karkonoskie RGV, żeby ułatwić turystom mozolną wspinaczkę, zamontowało wzdłuż niej ławeczki. Prawdopodobnie już na początku XIX wieku na wysokości 1003 m n.p.m. stanął szałas myśliwski, który około 1890 roku Michael Melz z Mysłakowic przebudował na schronisko. Powstała w efekcie działalności lodowca dolina, wryta głęboko w północne zbocza Śnieżki, zyskała nazwę Melzergrund (dziś Kocioł Łomniczki), a schronisko Melzergrundbaude.

Schronisko „Samotnia”

Pierwsze wiarygodne informacje o budzie nad Małym Stawem pochodzą od rektora wrocławskiego gimnazjum św. Marii Magdaleny, Christiana Gryphiusa, który wraz ze swoimi uczniami odwiedził ją w 1670 roku. Pierwotnie buda była schronieniem stróża pilnującego hodowanych w Małym Stawie pstrągów. Na początku XX wieku schronisko znacznie przebudowano i przestało ono przypominać typowy karkonoski dom, choć również kolejna przebudowa, przeprowadzona w 1934 r. według planów braci Albert, jeleniogórskich architektów, bazowała na wzorach tradycyjnej górskiej architektury. Po drugiej wojnie światowej schronisko zostało przejęte przez Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, później przez nowo powstałe PTTK i nazwane zostało „Samotnią”. W latach 90., po tragicznej śmierci Waldemara Siemaszki, legendarnego kierownika schroniska, który kierował nim od 1967 r., schronisku nadano jego imię. Siemaszko był inicjatorem wielu cyklicznych imprez – m.in. zawodów pletwonurków o „Błękitną Wstęgę Samotni”.

Schronisko przy wodospadzie Kamieńczyka Zackelfallbaude

7

Również właściciel schroniska przy wodospadzie Kamieńczyka, dziś łatwo dostępnego z drogi ze Szklarskiej Poręby do Harrachova, turystów zachęcał bardziej do wizyty w schroniskowej restauracji niż do odwiedzenia najwyższego sudeckiego wodospadu o wysokości 27 metrów. Restauracja pojawiła się tu w latach 70. XIX wieku, a usługi pod gołym niebem w otoczeniu pięknej przyrody oferowała aż do początku drugiej wojny światowej. Stopniowo przekształcała się w duży hotel. Po wojnie obiekt służył jako strażnica WOP-u, a następnie – aż do pożaru w 1984 r. – jako ośrodek wczasowy. Dziś w jego miejscu stoi nowoczesne schronisko z czterospadowym dachem, kilkoma szczytami i oknami mansardowymi.

Schronisko na Starej Polanie Schlingelbaude

9

Podczas swojej wędrówki na Śnieżkę schronisko Schlingelbaude odwiedził w 1670 roku rektor wrocławskiego gimnazjum Christian Gryphius. Właściciele budy gospodarowali na rozległej łące na południe od Wielkiego Stawu, dziś jeszcze dobrze widocznej z Drogi Przyjaźni Polsko-Czeskiej. Buda wkrótce zaczęła służyć turystom zdążającym od śląskiej strony na szczyty gór. W 1894 r. powstało obok niej nowe dwupiętrowe schronisko, które po kolejnych przebudowach mogło pomieścić się już 50 pokojami. Po wojnie nadano mu imię świetnego polskiego narciarza Bronisława Czecha. Starą budę pozostawiono własnemu losowi i po 1954 r. przestała istnieć, natomiast Schronisko Bronka Czecha w 1966 r. zupełnie zniszczył pożar. Dziś w jego miejscu znajdziemy miejsce do odpoczynku.

Schronisko na Hali Szrenickiej

8

Przed wojną nazywane „Nową Śląską Budą” – Neue Schlesische Baude – powstało w 1787 r. Pierwsi gospodarze – rodziny Krausów, Adolfów i Hollmannów – wypasali tu bydło, zbierając siano na Hali Szrenickiej (wówczas Grenzweise – Graniczna Łąka). Również tu, podobnie jak w innych budach, duża izba z piecem kaflowym szybko przekształcała się w bufet, a strych z sianem w miejsce noclegowe. Dopiero jednak w 1895 roku Gustav Adolf w miejscu pasterskiej budy wybudował nowy obiekt, wzorując się na Petrovej boudzie. Powstał duży budynek o surowej bryle, przykryty dwuspadowym dachem o niewielkim nachyleniu i z 22 pokojami. Nietradycyjny kształt kontrastował ze starą budą – typowym karkonoskim domem aż do roku 1909, kiedy architekci, bracia Albert z Jeleniej Góry (wówczas Hirschberg), przekształcili schronisko w luksusowy hotel. Dziś „Schronisko na Hali Szrenickiej” sąsiaduje ze „Ski Areną Szrenica” – ośrodkiem narciarskim w Szklarskiej Porębie.

Chlebowa Buda Brotbaude

10

Jednym z czterech starych śląskich schronisk, powstałych wyżej w górach i wykorzystujących tutejsze łąki oraz pastwiska do hodowli bydła, była Brod, później Brotbaude. Oddalona tylko 15 minut od słynnego kościółka Wang w Karpaczu Górnym przy głównej drodze na Śnieżkę stała się uczęszczanym przez turystów miejscem z dużą salą na 150 osób i kilkoma pokojami na poddaszu. W 1895 roku salę wyburzono, a w jej miejsce wybudowano nowy, większy obiekt. Wszystkie drugiej wojnie światowej zostało przejęte przez związek zawodowy. Nowszy obiekt to dzisiejszy OW „Stokrotka”, w starszym mieszka jego personel.

Budniki Forstbauden

11

Na północnych stokach Kowarskiego Grzbietu powstała w pierwszej połowie XVIII wieku górská osada, składająca się z jedenastu bud. Do roku 1945 nazywała się ona Forstlangwasser lub inaczej Forstbauden, po wojnie nazwano ją Budnikami. Pod koniec XIX wieku w leżącej przy tzw. Tabaczanej Ścieżce osadzie działały dwie gospody. Z uwagi na położenie od listopada do marca nie świeciło tu słońce. W latach 60. minionego wieku rozważano wybudowanie tu dużego ośrodka narciarskiego, chciano bowiem wykorzystać świetne warunki śniegowe. Na początku lat 50. rozpoczęto w Budnikach poszukiwanie rud uranu. Działania te pozostawiły po sobie sztolnię i hałdy.

Tekst Miloslav Bartoš, wybór widokówek Leoš Erben, z kalendarza „Krkonoše – horské boudy”, wydawnictwo Gentiana Jilemnice.

Karkonosze mają kilometry tras dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych. Prezentujemy „Karkonosze bez barier” – Karkonosze dla wszystkich.

Dla normalnie chodzącego człowieka jest to proste. Chce pojechać w Karkonosze – kupuje mapę turystyczną, przegląda ją i wszystko wie. Zdrowemu nie robi różnicy, jak wygląda droga czy szlak. Nie problematyzuje tego, czy napotka na schody czy będzie tam asfalt. Osoba na wózku, kupując taką samą mapę, zyskuje tylko część informacji. Nie wie, na jaką napotka nawierzchnię. Nic nie wie także o największych jej nachyleniach, o poprzecznych rynnach odwadniających, o tym gdzie skorzystać może z toalety. Według badań właśnie dlatego osoby na wózkach rzadko ruszały na łono natury – nie dlatego, że NIE BYŁO tam odpowiednich dróg, ale dlatego, że NIE WIEDZIAŁY, że takie drogi tam są. Nie mogły znaleźć informacji o tym, co i gdzie jest łatwo przejezdne. Czy droga jest asfaltowa, kamienista, gdzie czyhają jakieś pułapki...

Dlatego powstał projekt „Karkonosze bez barier”. Przybliży region osobom na wózkach, seniorom, rodzinom z dziećmi w wózkach i małymi dziećmi w ogóle oraz innym ludziom mającym podobne wymagania odnośnie nawierzchni dróg.

Pracownicy czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego (KRNAP) wraz z Klubem Wózkowiczów w Trutnowie wytypowali i sprawdzili trasy, które powinny służyć ludziom o ograniczonej ruchomości, takie, które przejechać można wózkiem ręcznym lub elektrycznym. Są opisane i naniesione jako osobna warstwa na mapowy serwer KRNAP. Projekt „Karkonosze bez barier” powiązany jest z podobnym projektem organizacji No Limits, który zbadał dostępność schronisk i podobnych obiektów na trasach.

Szczegółowe informacje na <http://krkonose.eu>

Karkonosze – Związek Miast i Wsi (www.krkonose.eu).

Więcej informacji: Michał Skalka (mskalka@krap.cz)

Bezbarierowa – czy też „dostępna” – turystyka to taka, która reaguje na potrzeby osób, których możliwości poruszania się, słyszenia, widzenia, orientacji i komunikacji są w pewien sposób trwale lub czasowo ograniczone. Obejmuje inicjatywy prowadzące do poprawy dostępności celów i produktów turystycznych, turystycznych usług i obiektów, tzn. do stworzenia środowiska umożliwiającego aktywną integrację wszystkich ludzi bez względu na ich indywidualne potrzeby. Celem takiej turystyki nie jest tworzenie osobnych usług dla specyficznej grupy turystów, ale pełna ich integracja w sektorze turystycznym.

Z Harrachova
wzdłuż Mumlavy na rozdroże
Krakonošova Snídaně

Z ośrodka
Horní Mísečky
do Vrbatovej Boudy
i Labskiej Boudy

Z Benecka
przez Rovinkę na Třídómí

Ze Szpindlerowego Młyna
w dolinę Labský důl

Ze Špindlerowego Młyna
w Dolinę Białej Łąby

Długość trasy w jednym kierunku wynosi 7 km, różnica wysokości 330 metrów. Na całej długości jest asfalt.

Łatwa do przejścia asfaltowa droga wzdłuż rzeki Mumlavy, z marmitami (kociołkami eworsyjnymi) i wodospadem o wysokości 12 m. Droga nadaje się dla osób starszych i poruszających się o kulach. Jest przejezdna dla wózków dziecięcych i inwalidzkich – ręcznych i elektrycznych. Z dowolnego miejsca na trasie można wrócić powrotem. Prowadząca niebieskim szlakiem trasa zaczyna się w Harrachovie na dworcu autobusowym koło głównego parkingu, a kończy na rozdrożu zwanym „Krakonošova Snídaně” (w tłumaczeniu – „Śniadanie Karkonosza”). Ciekawostki i okolica: miasto Harrachov, skocznie narciarskie, huta szkła i minibrówar, kopalnia, wystawa myślistwa i leśnictwa, plac zabaw dla dzieci i trasa dla dzieci „Liška” (trasa barierowa, dojście do trasy bezbarierowej).

Długość trasy w jednym kierunku wynosi 8,2 km, różnica wysokości 430 metrów.

Trasa stosunkowo trudna, z dużą różnicą wysokości. Prowadzi częściowo wąską szosą o nawierzchni w większości asfaltowej. Nadaje się dla seniorów i osób poruszających się o kulach, przejezdna dla wózków dziecięcych, bez większych ograniczeń także dla wózków inwalidzkich – ręcznych i elektrycznych. Posiadaczom legitymacji dokumentującej niepełnosprawność obsługa parkingu w ośrodku Horní Mísečky może wydać zezwolenie na podjechanie pojazdem silnikowym do schroniska Vrbatova Bouda. Trasa zaczyna się koło parkingu w ośrodku Horní Mísečky. Tzw. Szosą Masaryka (Masarykova silnice) dojeżdżamy do schroniska Vrbatova Bouda. Koniec trasy znajduje się koło schroniska Labskiej Boudy, prowadzi czerwonym, żółtym i niebieskim szlakiem. Ciekawostki i okolica: główny grzbiet Karkonoszy z arktyczno-alpejską tundrą, widoki na Karkonosze, pomnik narciarzy Hanča i Vrbaty, obiekty linii lekkich umocnień z 1938 r. Możliwe warianty trasy: z rozdroża „U Čtyř Pánů” żółtym i zielonym szlakiem do źródeł Łąby. Jazd 2 km w dół do Labskiej Boudy (droga wysypana drobnym żwirkiem z odpływami wody, dla osób na wózkach ciężko przejezdna).

Długość trasy w jednym kierunku wynosi 5 km, różnica wysokości 10 metrów.

Bardzo prosta i łatwa droga prowadzi przez las prawie po równym. Trasa jest idealna dla seniorów i osób poruszających się o kulach. Przejezdna także dla wózków dziecięcych, bez ograniczeń nadaje się również dla wózków inwalidzkich – ręcznych i elektrycznych.

Trasa zaczyna się w Benecku koło parkingu pod hotelem Kubát. Aż do Třídómí nawierzchnia asfaltowa. Na rozdrożu szlaków turystycznych „Rovinka” (in. „Na Rovinkach”) jest bufet.

Możliwe warianty trasy: z rozdroża szlaków „Rovinka” można iść dalej 2 km żółtym szlakiem na Janovą Horę. Droga z rozdroża „Rovinka” na Janovą Horę asfaltowa, ale ostatnich 400 m ma nawierzchnię żwirową i nierówności – dla wózków ten odcinek jest trudny.

Ciekawostki i okolica: spokojna i nietrudna trasa przez las, możliwość obejrzenia Farmy Hucul, z Třídómí piękne widoki.

Długość trasy od białego mostu w jednym kierunku 5,5 km, różnica wysokości 200 metrów.

Trasa prowadzi samym brzegiem rzeki Łąby, dnem doliny lodowcowej. Nadaje się dla seniorów i osób poruszających się o kulach, przejezdna dla wózków dziecięcych i elektrycznych wózków inwalidzkich. Pokonają ją też osoby w dobrej kondycji na wózkach ręcznych.

Trasa zaczyna się w Szpindlerowym Młynie. Zaparkować można na parkingu przy kolejce linowej na Medvědin. Stąd prowadzi przez most i prawym brzegiem Łąby do sezonowego ośrodka informacji „Labský důl”. Trasa zwana „Bud fit” – „Bądz fit” wiedzie niebieskim szlakiem po asfaltowej nawierzchni. Kończy się w dolinie Labský Důl koło wodospadu Pudlavský vodopád.

Ciekawostki i okolica: ślady działalności lodowców w Karkonoszach, moreny, kaskady i wodospady.

Możliwe warianty trasy: punktem wyjścia może być główny parking koło dworca autobusowego, trasa będzie w ten sposób krótsza ok. 1 km w jednym kierunku.

Długość trasy w jednym kierunku wynosi 6 km. Długo pod górę, wymagana dobra kondycja. Różnica wysokości 250 metrów.

Niezbyt uczęszczana droga wzdłuż górskiej rzeki Bilé Labe (Biała Łąba) nadaje się dla seniorów i osób poruszających się o kulach, przejezdna także dla wózków dziecięcych i wózków inwalidzkich – elektrycznych i ręcznych. Prowadzi po asfaltowej nawierzchni brzegiem Białej Łąby. Zaczyna się w Szpindlerowym Młynie koło białego mostu, kończy zaś koło schroniska Bouda u Bilého Labe. Ok. 1 km przed końcem trasy znajduje się miejsce odpoczynkowe zwane „U Svozu”, gdzie umieszczono tablice informacyjne z opisem atrakcji, plac zabaw dla dzieci i miejsce na ognisko.

Ciekawostki i okolica: górską rzeką Bilé Labe z wodospadami i kaskadami, widoki na okoliczne zbocza Kozich Grzbietów.

BEZBARIEROWE SZLAKI
na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego
na cele projektu Karkonosze bez barier

szlak bezbarierowa

Karkonosze wśród najlepszych

Głównym tematem tegorocznej edycji prestiżowego konkursu Komisji Europejskiej na najlepsze cele turystyczne EDEN (European Destination of Excellence) 2013 były podróże bezbarierowe. Karkonosze za swe długoletnie starania o udostępnienie gór osobom niepełnosprawnym znalazły się wśród pięciu czeskich finalistów.

Głównym tematem tegorocznej edycji prestiżowego konkursu Komisji Europejskiej na najlepsze cele turystyczne EDEN (European Destination of Excellence) 2013 były podróże bezbarierowe. Karkonosze za swe długoletnie starania o udostępnienie gór osobom niepełnosprawnym znalazły się wśród pięciu czeskich finalistów.

W projekcie udział wzięło 15 miejsc, z których jury wybrało pięciu finalistów. O zwycięstwo walczyły: Lipensko, Czeska Szwajcaria, Karkonosze, Góry Orlickie i Podorlicko (przedgórze) oraz Śląsk Cieszyński.

Choć uważa się, że Karkonosze to góry trudno dostępne, nie jest to tak zupełnie prawdą.

Władze czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego KRNAP od lat starają się udostępniać góry ludziom o pewnych ograniczeniach ruchowych.

Nie są to tylko osoby niepełnosprawne, ale też seniorzy czy rodziny z małymi dziećmi.

W poniedziałek, 29 kwietnia 2013 r. jury odwiedziło Karkonosze. Jego członkowie na własnej skórze wypróbowali bezbarierową trasę przez Obrůl důl koło Peca pod Śnieżką, a następnie w Jarńskich łaźniach szczegółowo zapoznali się z programem pokazującym, w jakim stopniu polskie i czeskie Karkonosze przygotowane są na przyjęcie osób niepełnosprawnych.

Jak jury oceniło stopień przygotowania i jakość usług?

Które miejsce zajęły Karkonosze wśród finałowej piątki?

Dowiedzieć się można na www.krap.cz lub www.krkonose.eu.

KRKONOŠE BEZ BARIÉR	
P3 MEDVĚDÍN	1 km
DIVČÍ STRÁŇ (ROZC. KBB)	2 km
PUDLAVA	5,5 km
2013	90081

W ramach siódmej edycji konkursu European Destination of Excellence (EDEN) mającego wyłonić najlepsze cele turystyczne Komisja Europejska ogłosiła hasło na rok 2012/13: „Turystyka dostępna”. Koordynatorem w Czechach jest agencja CzechTourism. Wspiera ją Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

- Karkonosze zostały zbadane pod względem odpowiedności dróg, szlaków i obiektów noclegowych oraz gastronomicznych, które region może zaproponować osobom ze szczególnymi potrzebami.
- Ukształtowanie terenu, po którym poruszają się osoby ze szczególnymi potrzebami, powinno być łagodne, a teren dobrze zagospodarowany, wyposażony w specjalnie dostosowane siedziska, ławki, mapy i inne elementy małej architektury.
- Osoby na wózkach rzadko wędrują w pojedynkę. Dlatego trzeba się liczyć z większym popytem na oferowane usługi.
- Nagroda: władze czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego za projekt Karkonosze bez Barrier otrzymały nagrodę Mosty 2011, zdobywając pierwsze miejsce w kategorii „Instytucje Administracji Publicznej”. Rada Narodowa ds. Osób Niepełnosprawnych doceniła w ten sposób wieloletnie działania zmierzające do udostępnienia Karkonoszy niepełnosprawnym.

Prezentujemy możliwości uprawiania turystyki i podróżowania przez osoby niepełnosprawne, seniorów i rodziny z dziećmi w wózkach. Drogi przeznaczone są co prawda dla osób na wózkach oraz poruszających się o kulach, ale korzystają z nich mogą również ci, którzy są starsi i już się w życiu nachodzili.

Z miejscowości Młade Buky przez Dolní Sejfy w dolinę Antonínovo údolí

Długość trasy w jednym kierunku wynosi 3,9 km, różnica wysokości 200 m.

Niezbyt uczęszczana droga przez Antonínovo Údolí kończąca się koło pomnika przyrody Slunečná Stráň. Odpowiednia dla seniorów i osób poruszających się o kulach, przejezdna dla wózków dziecięcych i elektrycznych. Ponieważ droga ciągle się wznosi, jest trudniejsza dla osób na wózkach ręcznych. Zaczyna się w Mładych Bukach na parkingu koło przystanku kolejowego. Dalej prowadzi zielonym szlakiem turystycznym, ale na pierwszym skrzyżowaniu szlak opuszczamy i wędrujemy do osiedla Dolní Sejfy, a następnie w dolinę Antonínovo Údolí i koło hotelu „Pod Pralesem” do pomnika przyrody Slunečná Stráň („Słoneczne zbrocze”).

Ciekawostki i okolica: pomnik przyrody Slunečná Stráň, wczesną wiosną kwitną tu śnieżyce, później storczyki, widoki na Černą Horę i Světlá Horę.

Z Janských Lázní przez Rudolfovo údolí do Hoffmannových Boud

Długość trasy w jednym kierunku wynosi 3,6 km, różnica wysokości 200 metrów, asfaltowa nawierzchnia na całej długości.

Krótką trasę prowadzi wokół miasteczka Janské Lázně (Jańskie Łaźnie), uporczywie pnie się w górę, ale nadaje się dla seniorów i osób poruszających się o kulach. Jest przejezdna dla wózków dziecięcych i inwalidzkich elektrycznych, pokonają ją też osoby w dobrej kondycji na wózkach ręcznych. Zaczyna się przy parkingu koło dolnej stacji kolejki na Černą horę, a kończy przy Hoffmannových Boudach.

Ciekawostki i okolica: uzdrowisko Janské Lázně z secesyjną halą spacerową („kolonada”), zabytkowy piec kafłowy w Hoffmannových Boudach, Uzdrowskova Štěpka Edukacyjna (Lázeňská naučná stezka), po uzgodnieniu z obsługą kolejki linowej można też wjechać na szczyt Černej Hory.

Możliwe warianty trasy: na skrzyżowaniu nad doliną Rudolfovo Údolí można skręcić po asfalcie w lewo na punkt widokowy Zlatá Vyhlička („Złoty Widok”, 0,5 km w jedną stronę).

Z Peca pod Śnieżką w dolinę Obří důl

Długość trasy w jednym kierunku wynosi 3,5 km, różnica wysokości 280 m.

Trasa prowadzi dnem doliny polodowcowej i kończy się przy kapliczce w dolinie Obří Důl. Jest odpowiednia dla seniorów w dobrej kondycji fizycznej; prowadzi pod górę, więc jest trudna dla wózków ręcznych.

Początek trasy znajduje się koło restauracji „Na Peci” w Pecu pod Śnieżką. Prowadzi niebieskim szlakiem, na całej długości ma asfaltową nawierzchnię. Niektóre odcinki (nad schroniskiem Betyna) są strome.

Możliwe warianty: spod restauracji „Na Peci” można wyruszyć na Malá i Velká Pláň.

Ciekawostki i okolica: ślady działalności lodowca, widoki na Śnieżkę i szczyt Studniční Hora, w kapliczce w dolinie Obří Důl mała wystawa.

Z Przełęczy Okraj do kościoła św. Piotra i Pawła

Długość trasy w jednym kierunku wynosi 2,5 km, różnica wysokości 140 m.

Trasa odpowiednia dla seniorów, przejezdna dla wózków dziecięcych i inwalidzkich wózków elektrycznych, dla osób na wózkach ręcznych tylko pod warunkiem dobrej kondycji fizycznej. Zaczyna się po czeskiej stronie Przełęczy Okraj (Pomezni boudy), koło parkingu przy przejściu granicznym. Prowadzi czerwonym i żółtym szlakiem, na całej długości jest asfalt. Kończy się koło kościoła św. Piotra i Pawła. Proponujemy z parkingu ruszyć czerwonym szlakiem do Nowych Domków i do kościoła, z powrotem tą samą drogą ok. 1 km, za odcinkiem prowadzącym stromo pod górę na wzgórzu koło Moravanki w lewo asfaltem 0,2 km, potem żółtym szlakiem powrót na Przełęcz Okraj. Po trasie jeżdżą auta, zjazd do kościoła jest stromy.

Możliwe warianty: nie trzeba zjeżdżać pod kościół.

Ciekawostki i okolica: kościół św. Piotra i Pawła, widoki na Śnieżkę, ośrodek informacyjny z małą wystawą na Przełęczy Okraj (Pomezni boudy).

Na wózku po Dolnym Śląsku

Od drogi krajowej nr 3 do wodospadu Szklarki: Trasa wzdłuż strumienia. Z parkingu przy drodze krajowej nr 3 do wodospadu i bezbarierowego schroniska Kochanówka.

Długość trasy tylko 0,4 km, różnica wysokości 11 m.

Z górnej stacji kolei linowej na Kopie do schroniska Dom Śląski: Kolejka linowa na Kopie (grzbiety Karkonoszy) i wysypną żwirną drogą do Domu Śląskiego (barierowy).

Długość 1 km, różnica wysokości 25 m.

Ze Szklarskiej Poręby do Zakrętu Śmierci: Podgórska trasa z dworca PKS w Szklarskiej Porębie, przez dolną stację kolei linowej na Szerenicę w kierunku Zakrętu Śmierci. Długość 10 km.

Z Karpacza do Świątyni Wang: Trasa przez miasto do starodawnej norweskiej Świątyni Wang. Uwaga na strome podejścia.

Długość 6 km

Ze Szklarskiej Poręby do Jakuszyca: Trasa biegnie Trasą Czeską E65 aż do samych Jakuszyca. Częściowo pokonać ją można samochodem. Atrakcje – wodospad Kamieńczyk, była huta szkła.

Długość 11 km.

Z Karpacza do Kowar przez Ściegny: Trasa zaczyna się na ul. Kowarskiej w Karpaczu, potem prowadzi przez miasteczko Western City, Park Miniatur Zabytków Dolnego Śląska, starówkę Kowar i pałac Radziwiłłowska. Trasa trudna.

Długość 12 km.

Z Mysłakowic przez Bukowiec do Łonicy Dolnej: Trasa wiodąca przez Dolinę Pałaców i Ogrodów zaczyna się przy Domu Tyrolskim w Mysłakowicach. Po drodze dużo zabytków. Trasa trudna, prowadzi częściowo drogami polnymi.

Długość 12 km.

Trasa miejska w Jeleniej Górze: Prosta trasa przez centrum Jeleniej Góry. Zaczyna się przy dworcu PKS i oprowadza po zabytkach.

Długość 5 km.

Z Cieplic Śląskich-Zdroju do Sobieszowa: Trasa prowadzi przez parki koło Muzeum Przyrodniczego.

Karkonosze bez barier powiększają się

Niepełnosprawni otrzymają następne trasy w Karkonoszach. W tym roku znowu przeprowadzone zostaną prace na kolejnych kilkudziesięciu kilometrach szlaków, które będą dzięki temu spełniać wymogi dostępności.

„W zeszłym roku jesienią złożyliśmy w ramach Programu Operacyjnego Środowisko wnioski dotyczące remontu dróg o wartości 37 milionów koron” – mówi Jan Hřebačka, dyrektor czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego (Krkonošský národní park, KRNP). „We wszystkich wypadkach są to drogi leśne, które w obecnym stanie nie nadają się dla niepełnosprawnych. Po ich wyremontowaniu w znacznej mierze rozszerzy się sieć dróg, które będą bezbarierowe. Rzeczą dotyczy nie tylko osób poruszających się na wózkach, ale także innych osób z dysfunkcjami narządów ruchu, osób starszych i rodzin z małymi dziećmi oraz z wózkami dziecięcymi”.

O ile jesienią wnioski otrzyma aprobatę, pracownicy KRNP wyremontują dwadzieścia leśnych dróg o łącznej długości 47 kilometrów. Dotyczy to takich dróg, jak na przykład Struhadla, Lysečská, Na Pláň, Přes Vidlici i in.

Za pozytywne podejście i działania na rzecz likwidacji barier pracownicy KRNP otrzymali od Krajowej Rady Osób Niepełnosprawnych (Národní rada osob se zdravotním postižením ČR) nagrodę Mosty 2011. Doceniono w ten sposób działania zmierzające do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych.

Szopka Jáchyma Metelki – trzy jubileusze

W Muzeum Karkonoskim w Jilemnicach zobaczyć można mechaniczną szopkę Jáchyma Metelki, z którą w tym roku związane są trzy ważne jubileusze. W 2013 r. minęło 160 lat od urodzin jej autora Jáchyma Metelki (1853–1940), 130 lat od rozpoczęcia prac nad szopką i 100 lat od ich zakończenia.

Szopka ma 142 ruchome figurki, które łącznie wykonują 350 ruchów, a napędzane są przez jeden tylko mechanizm z ciężarek. Czar świetnie wykonanych, wyrzeźbionych z drewna postaci uzupełniają naturalność ruchów i jedyny w swoim rodzaju akompaniament muzyczny: wszystko zaczyna się biciem zegara, trąbieniem stróża nocnego i strażaka. Później aniołowie biorą instrumenty i budzą szopkę radosną karkonoską koledą – figurki ożywają i wszystko przypomina tętniące życiem miasteczko. Północnemu ruchowi towarzyszą dwie orkiestry grające znane czeskie koledy. Na koniec

aniołowie grają kołysankę i znów wszystkich usypiają.

Szopka składa się z wielu figurek – obok Świętej Rodziny, której towarzyszy para aniołów, jest tu grupa żywo dyskutujących mędrców, modlący się pasterze pośród stad, rzemieślnicy, wśród których dominują drwale, oraz czesacz Inu, czeszący linaie włókna. Wykonuje on siedem – najwięcej spośród wszystkich postaci – różnych ruchów. Wysoko nad miastem biegnie zaś rozszczępiony król Herod. Do najpiękniejszych figurek należy matka z dzieckiem, które radośnie

podskakuje jej na plecach, pokrzykując i podnosząc ręce, do najciekawszych natomiast leń i siedząca na palmie kukułka, która przy każdym kuknięciu otwiera mikroskopijny dzióbek.

„Niezwykle piękna i imponująca szopka powstała w latach 1883–1913. Nie do wiary, że przy takim eksploatacji działa do dziś bez konieczności remontu generalnego. Wystarczy regularna konserwacja i drobne naprawy” – podkreśla Jan Luštinec, dyrektor Muzeum Karkonoskiego w Jilemnicach.

Szopkę Metelki podziwiać można w jilemnickim muzeum codziennie oprócz poniedziałków o godz. 9:00, 10:00, 11:15, 14:00 i 15:15. Dla grup powyżej 20 osób szopka uruchamiana jest na żądanie.

Jakub Kašpar

Parowozem wzdłuż Izery

W lipcu można wyruszyć zabytkowym pociągiem do Jilemnic na tradycyjną imprezę kulturalną „Karkonoskie Letnie Wieczory”. Od środy 17 lipca do niedzieli 21 lipca po znanej z filmu „Jak vytrhnout velrybě stoličku” („Jak wyrwać wielorybowi zęb trzonowy”) trasie 042 z Martinic v Krkonoších do Rokytnic nad Izerą kursować będzie pociąg ciągnięty przez pochodzącą z roku 1913 lokomotywę parową 310.0134 „Kafemlejnek” (dosłownie: „Młynek do kawy”). Oczarują nas nie tylko piękne, panoramyczne widoki na Karkonosze, ale też romantyczna trasa doliną Izery.

Historia

Pierwszy pociąg wyruszył na trasę 7 grudnia 1899 r. Dla jej budowy zasłużył się Jan Nepomucen hrabia Harrach, który rozważał bezpośrednie połączenie Martinic v Krkonoších z miejscowością Horka u Staré Paky (przez Studenec) i planował kontynuowanie jej z Rokytnic nad Izerą do Kořenova lub Harrachova. Do tego jednak jak na razie nie doszło.

Dworzec Martinice v Krkonoších

Jedyny dworzec w Czechach, który ma kompletnie zachowane urządzenia zabezpieczające. Zobaczymy tu 15 mechanicznych semaforów. Wjazdowe semafony są dwuramienne, od Jilemnic zaś trzyramienne. Kasę biletową, poczekalnię i biuro znajdziemy w oryginalnym budynku z piaskowca.

Horní Sytová

Przystanek kolejowy znajdujący się na wysokości 390 m n.p.m. jest najniższym punktem trasy. Na dziewięciokilometrowym odcinku z Martinic v Krkonoších zjedziemy aż o 95 metrów w dół. Przed stacją przejedziemy przez unikatowy most kolejowy nad zbiegiem Izery z Lzerką.

Ciekawe jest również to, że stacja kolejowa w Rokytnicach nad Izerą jest położona niżej niż martinicka. Dlatego kolejarze mówią: „Jedziemy w dół do Rokytnic”.

Jana Tauchmanová

Karkonoskie Letnie Wieczory

Przejażdżki pociągiem ciągniętym przez lokomotywę parową nr 310.0134, popularnie zwaną „Młynkiem do Kawy”
środa 17 lipca 2013 – niedziela 21 lipca 2013 r.

Pociąg kursuje:			Stacja:			Pociąg kursuje:		
18.-21. 7.	17.-20. 7.	ne 21. 7.	odj.	Rokytnice n. Iz.	přij.	st 17. 7.	18.-21. 7.	17.-20. 7.
9:01	14:25	14:25	odj.	Jablonec n. Iz.	odj.	13:30	13:30	19:30
9:08	14:32	14:32	odj.	Jablonec Hradsko	odj.	13:24	13:24	19:24
9:15	14:39	14:39	odj.	Poniklá zastávka	odj.	13:16	13:16	19:16
9:20	14:44	14:44	odj.	Poniklá	odj.	13:07	13:07	19:07
9:29	14:51	14:51	odj.	Horní Sytová	odj.	13:00	13:00	19:00
9:34	14:56	14:56	odj.	Vichová n. Iz.	odj.	12:53	12:53	18:53
9:45	15:07	15:07	odj.	Hrabačov	odj.	12:47	12:47	18:47
9:52	15:17	15:17	odj.	Jilemnice	odj.	12:43	12:43	18:43
10:08	15:32	15:32	odj.	Martinice v Krk.	odj.	12:33	12:33	18:33
10:20	15:44	15:44	přij.	Martinice v Krk.	odj.	12:20	12:20	18:20
10:34	16:03	16:03	odj.	Roztoky u Jilemnic	odj.	11:32	11:32	17:32
10:45	16:14	16:14	přij.	Roztoky u Jilemnic	odj.	11:10	11:10	17:05
10:49	16:49	16:49	odj.	Turnov	odj.	9:57	11:05	17:10
10:53	16:53	16:54	odj.	Turnov	odj.	9:49	10:57	16:57
		17:49	odj.	Stará Paka	odj.	9:33		
		18:09	odj.	Koštalov	odj.	8:42		
		18:23	odj.	Semily	odj.	8:10		
		18:36	odj.	Železný Brod	odj.	7:23		
		18:52	odj.	Malá Skála	odj.	7:09		
		19:06	přij.	Turnov	odj.	6:51		

Powrót do szkolnej ławy, czyli podróż śladem Komeńskiego

Gdzie są czasy, kiedy dzieci uczyły się w jednoklasowych szkołach, a na wsi do szkoły chodzono bosą? Gdzie są czasy, kiedy chłopcy maczali dziewczętom warkocze w kalamarzach, jednym z przedmiotów była kaligrafia, a w szkole palił tylko stróż ćmiący fajkę i palacz w kotłowni? Gdzie czasy, kiedy nauczyciel był prawdziwym autorytetem?

W Żacléřu najstarszy budynek szkoły pochodzi z 1732 r. Pod koniec XIX wieku szkoły były już chyba w każdej wiosce. W 1911 r. do czteroklasowej szkoły podstawowej, szkoły mieszczańskiej dla dziewcząt oraz technikum w Żacléřu uczęszczało łącznie 511 uczniów.

Czeska szkoła mniejszościowa powstała już w 1919 r., a w roku 1921 uczyło się w niej około 200 uczniów.

Do pięknych szkolnych lat powrócić możemy dzięki wystawie, którą przygotowało Muzeum Miejskie w Żacléřu. Można zasiąść w starej, drewnianej ławce, zanurzyć pióro w atramencie i sprawdzić, jak wyglądała szkoła jeszcze 50 lat temu, kiedy pisało się skrzypiącą po papierze stalówką. Na wystawie „Škola, základ života” („Szkoła, podstawa życia”) zapraszamy od 10 maja do 1 września 2013 r. do Muzeum Miejskiego w Żacléřu.

Daniel Mach

Gra terenowa na łonie natury

W Jilemnicach dokończono realizację projektu „Zielone Karkonosze – rozwój infrastruktury turystycznej miast pogranicza polsko-czeskiego: Jilemnice, Karpacz i Kowary”, finansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007–2013.

Jilemnicka część projektu obejmowała rewitalizację parku sokolskiego, wycinkę drzew, zagospodarowanie terenu, wysadzenie zieleni, renowację schodów, montaż elementów małej architektury, ścieżki zdrowia i stworzenie trasy po atrakcjach przyrody.

Po ścieżce – Przyrodniczej grze w terenie – możemy przespacerować się w Karpaczu, Kowarach i Jilemnicach. Tym razem zapraszamy do Jilemnic. W ośrodku informacji otrzymać można broszurkę, w której opisane są poszczególne przystanki na trasie i mapa, gdzie jest ona wyrysowana. Żeby zdobyć nagrodę, trzeba poznać się z sześcioma atrakcjami przyrodniczymi, do których należą: park sokolski, wiąz na tzw. Ciekawskiej Uliczce, park pałacowy, jesiony wyniosłe k. św. Jzydora, buk czerwonolistny U Labutě i aleja wiązowa pod dworcem.

Koło każdej atrakcji znajduje się tablica i piaskowcowy głaz z granitowym piktoqramem, który trzeba odrysować na odpowiednim miejscu mapy. Po przejściu wszystkich przystanków mapę z zaznaczonymi sześcioma piktoqramami zanosimy do ośrodka informacji, gdzie dostaniemy nagrodę w postaci figurki Karkonosza, Ducha Gór.

Petra Novotná.

Muzeum Vápenka w Albeřicích

Pozornie zwyczajne historie ludzi z doliny Albeřic przedstawione są na wystawie w Muzeum Vápenka (Wapiennik) jako przypomnienie o skomplikowanej historii.

Przypomnijmy, że dwudziestodwuletni legionista Josef Střihavka przybył na albeřicki posterunek graniczny 23 kwietnia 1920 r. po okropnych doświadczeniach z frontu włoskiego, żeby w regionie zamieszkałym wyłącznie przez ludność niemiecką pilnować granic nowej Czechosłowacji. W sąsiedniej Małej Upie zakochał się w Helence Taslerovej. Jego kolega – również legionista – Josef Kábrt ożenił się z powinowatą Helenką, Hedwigą Grabiger. Wszystko to Josef Střihavka zapisał w prowadzonym przez siebie dzienniku, jednak kiedy podczas Heydrichiady w 1942 r. gestapo aresztowało jego kolegę, inspektora Váche, zapiski z Albeřic spalił. Nie chciał, żeby ktoś przeczytał, że pełniący wraz z nim służbę František Bednář zakochał się w Marcie, córce albeřickiego wójta Franza Plechatscha. Nie chciał, żeby wiedzieli, że 12 XI 1921 r. w małopolskim kościele on sam ożenił się z czeską Niemką, Helenką Tasler i że świadkami na ślubie byli teści Johann Tasler i jego syn Franz. Nie chciał, żeby

dowiedziano się, że szwagier Franz Tasler był karczmarmem w Albeřicích niedaleko posterunku straży granicznej i za żonę miał Annę Plechatsch. Wtedy dowiedziano by się także, że wszyscy spotkali się w sierpniu 1924 r. na ślubie drugiego szwagra, Johanna Taslera. Przeczytano by również o poczuciu strachu o życie Helenki i dwóch synów na posterunku straży Zdoňov we wrześniu 1938 r. Josef nie mógł zdradzić swoich komentarzy dotyczących szwagra Franza, który w tym samym czasie w albeřickiej karczmie organizował zebrania miejscowych nazistów. Zniszczony dziennik Střihavka po wojnie zastąpił zapiskami na przykład o maju 1945 r., kiedy nasi, Czeši, przagnęli zemsty, zastrzelili w Małej Upie niewinnego szwagra Johanna Taslera, gdy tymczasem szwagier Franz w listopadzie 1946 r. wyjechał wraz z rodziną z ostatnim transportem do amerykańskiej strefy Niemiec. Odjechał, ale bez swego jedynego syna Ericha, który zginął w czasie służby w marynarce wojennej.

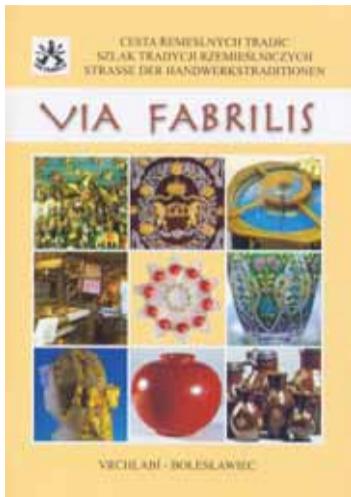

Josef Střihavka nie zdążył już sobie zapisać, jaką kurację z nazistowskich majaczeń o czystości rasy zaserwowała Franzowi jego wnuczka, zakochując się w Murzynie. Domek nr 43 z byłą karczmą Franza Taslera rozpadła się kawałek drogi od Muzeum Vápenka w Hornych Albeřicích. Zapraszamy do urządzonego w byłym piecu wapiennym Muzeum. Wystawa dostępna jest także w języku polskim, warto się z nią zapoznać. Klucze wypożyczyć można w ośrodku informacji Veselý výlet w Hornym Maršovie.

Pavel Klimeš

Udany projekt Via Fabrilis

Ukończony już projekt Via Fabrilis – Szlak Tradycji Rzemieślniczych, którego celem był rozwój turystyki i zachowanie dziedzictwa kulturowego pogranicza, osiąga sukcesy. Znalazł się wśród 20 najlepszych projektów Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej RCz – Polska 2007–2013.

W ramach projektu zorganizowano wspólne wystawy po obu stronach granicy (Muzeum Karkonoskie-czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego KRNP i Muzeum Ceramiki w Bolesławcu) oraz wydano promocyjne publikacje promujące tradycje rzemiosła. Ponadto dokonano renowacji trzech zabytkowych domków na placu Náměstí Míru we Vrchlábi (mieści się tu siedziba głównego ośrodka informacji KRNP) i dokończono budowę repliki czwartego z kompleksu domków, który na początku lat 50. XX wieku został wyburzony.

Dzięki temu przestrzeń wystawiennicze Muzeum Karkonoskiego powiększono o nową stałą wystawę poświęconą tradycyjnym rzemiosłom karkonoskim. Również partnerskie muzeum w Bolesławcu zostało odnowione. Ważnym przyczynkiem do promocji dziedzictwa kultury regionu było stworzenie ścieżki edukacyjnej Via Fabrilis – Szlak Tradycji Rzemieślniczych. Szlak prowadzi od Vrchlábi do Bolesławca, łącząc punkty ciekawe i ważne. Można w nich – po czeskiej stronie od Vrchlábi po Harrachov przez Jilemnice, Poniklę, Vysoké

nad Jizerou i Paseky nad Jizerou – na wystawach muzealnych lub w zakładach produkcyjnych zapoznać się z przeszłością i teraźniejszością rzemiosł zarówno tych często spotykanych jak i czysto karkonoskich, specyficznych i rzadkich (www.viafabrilis.eu). Projekt Via Fabrilis – Szlak Tradycji Rzemieślniczych przygotowany został przez KRNP wspólnie z Muzeum Ceramiki w Bolesławcu.

Radek Drahný.

Pec pod Śnieżką zwycięża

Każdy mieszkaniec miasta w 2012 r. posegregował średnio 162 kilogramy odpadów, a do skupu oddał 4 kilogramy odpadów niebezpiecznych

Konkurs Czysta gmina 2012 ma swojego zwycięzcę. Wsie i miasta kraju kralowohradeckiego brały udział w konkursie na segregację odpadów i do sprawy podeszły bardzo odpowiedzialnie. Wyniki całorocznych zmagania zaskakują. Miastu Pec pod Śnieżką nie tylko udało się utrzymać wśród najlepszych, ale ponadto z miejsca trzeciego w swojej kategorii awansowało na pierwsze w klasyfikacji ogólnej w 2012 r. Z uroczystości ogłoszenia wyników w Hradcu Králové przedstawiciele miasta przywieźli czek na 130 tysięcy korun.

Unikatowy zespół architektoniczny

Miejscowość Horní Branná może pochwalić się kompleksem zabytków z okresu renesansu i baroku. Część z nich związanych jest z hrabiowską rodziną Harrachów. Znajdziemy tu na przykład ich rodzinny grobowiec pw. Krzyża Św., naprzeciwko którego stoi ufundowany przez Harracha przytułek – tzw. szpital. Niedaleko tych dwóch obiektów obejrzeć można dom płóciennika Františka Antonína Strážka z bogato zdobioną fasadą, a także mający status narodowego zabytku kultury kościół św. Mikołaja oraz pałac.

grobowiec pw. Krzyża Św.,

Budowę rodzinnego grobowca pw. Krzyża Św. hrabia František Harrach rozpoczął w 1840 r. Dokończono go w 1870 r., a pięć lat później, w 1875 r., przeniesiono tu szczątki wcześniej zmarłych członków rodu, spoczywających dotychczas w leżącej naprzeciw kaplicy św. Alojzego. Grobowiec składa się z jakby dwóch nałożonych na siebie ośmiobocznych graniastosłupów, z których górny jest mniejszy i niższy. Pod spodem znajduje się mурowany podziemny korytarz – krypta, wewnątrz której umieszczone są trumny. Obiekt nosi cechy architektury renesansowej i bizantyjskiej, w środku wykładany jest marmurem. Obecnie służy jako sala do uroczystości pogrzebowych, a także – ze względu na świetną akustykę – jako sala koncertowa.

Harrachowski przytułek

W 1710 r. Alois hrabia Harrach kazał wybudować przytułek dla swoich dwunastu starszych służących. Aż do końca życia mieli tu mieć zapewniony wikt i opierunek. Wejściowy hol w oryginalnym tzw. „szpitalu” Harracha służył jako kaplica. Specjalnie do jej ołtarza w I połowie XVIII wieku namalowany został obraz św. Alojzego. Autorem był Georg Umstatt, malarz portretów w pałacu Oberneukirch w Saksonii. Dziś kaplica przekształcona jest w hol. Nad wejściem znajduje się łacińska inskrypcja – w tłumaczeniu: „Alojzy hrabia Harrach, rycerz złotego runa, dwukrotnie tajny poseł Józefa do Hiszpanii i namiestnik w Thannhausen, szpital ten wybudował”. Pierwszą renowację przeprowadzono w 1878 r., przebudowując korytarze i poszczególne mieszkania. Dziś w ponownie odnowionym obiekcie znajduje się dom opieki, prowadzony przez gminę.

Słynne postaci

Według księgi pamiątkowej gminy w tutejszym pałacu jesienią 1627 i w lutym 1628 roku przebywał Jan Amos Komeński, twórca nowoczesnej pedagogiki. Stąd właśnie odszedł na emigrację do Leszna. W pałacu znajduje się dziś wystawa poświęcona życiu i twórczości pisarza, malarza i nauczyciela Josefa Šíra, który urodził się w Hornej Brannie w 1859 r. Na dziedzińcu ustawiona jest drewniana rzeźba przedstawiająca męczyznę nadnaturalnej wielkości, trzymającego parę nart z kijkami. Jego twarz wyrzeźbiono na podstawie fotografii przedstawiającej miejscowego kołodzieja Františka Soukupa dla upamiętnienia, że właśnie tu w pierwszych dniach stycznia 1893 r. powstała pierwsza w Czechach para nart.

Konkurs, który tradycyjnie współorganizują spółki EKO-KOM a.s. i ASEKOL a.s. we współpracy z władzami kraju kralowohradeckiego i Centrum Projektowania Europejskiego, rozpoczął się 1 stycznia i zakończył 31 grudnia 2012 r. Głównymi kryteriami była wydajność zbiórki papieru, plastiku, szkła białego i kolorowego oraz kartonów od napojów w przeliczeniu na jednego mieszkańca oraz efektywność tego zbioru. Oceniano także wydajność zbiórki odpadów niebezpiecznych i bio oraz uczestnictwo gminy w systemy zbiórki urządzeń elektrycznych.

dysponować odpadami i m.in. w ten sposób obniżyć koszty. Ponadto wchodzimy w skład Karkonoskiego Parku Narodowego, dlatego chcemy chronić przyrodę wokół nas” – mówił Alan Tomásek, burmistrz miasta Pec pod Śnieżką. „Nagroda finansowa powędruje na poprawę jakości punktu zbioru surowców wtórnych i systemu zbiórki i segregowania odpadów” – dodał.

Więcej informacji – nie tylko o konkursie, ale też o innych projektach – można znaleźć na stronie internetowej www.cistykraj.cz

*Opracowała D. Palátková
Autor fotografii: Miloš Spáčil*

„Nasze miasto stara się w sposób gospodarny

Przedgórze Karkonoszy – właściwy kierunek!

Zapraszamy do odwiedzenia czeskiego Przedgórze Karkonoszy – Podkrkonoší. Bez względu na to, czy zdecydujecie się Państwo na wycieczkę samochodową, rowerową czy pieszą, na wiosnę czy w lecie – nie zawiedziecie się! Jest tu mnóstwo zabytków, atrakcji przyrody, miejsc do odpoczynku i do uprawiania różnych dyscyplin sportowych. Dla ułatwienia podajemy 10 propozycji, można jednak wymyślić sobie swój własny program.

TIP

Na brzegu Łaby, niedaleko miejscowości Dvůr Králové nad Labem, znajduje się wioska Kuks, a po drugiej stronie, na południowym stoku – Hospital Kuks z kamiennym kościołem i barokowymi alegorycznymi rzeźbami M. B. Brauna. W samym miasteczku Dvůr Králové nad Labem odwiedzić warto ZOO Dvůr Králové, będące największym hodowcą zwierząt afrykańskich w Europie. Na północny zachód od miejscowości leży jedna z najpiękniejszych zapór wodnych i zbiorników zaporowych w Republice Czeskiej, zwana Les Království, dosłownie „Las Królestwa”. Wybudowana jest w stylu pseudogotyckim i ma status zabytku kultury oraz techniki. Wiedzieli Państwo, że najwyższym szczytem Podkrkonoší jest Zvičina? Oprócz podziwiania przepięknych

widoków na Zvičynie można też uczestniczyć w wielu imprezach sportowych i towarzyskich, które się tu co roku odbywają. Niedaleko od Zvičiny znajduje się gotycki zamek Pecka, którego najważniejszym właścicielem był Kryštof Harant z Polžic a Bezdruží. Miejsce odpoczynkowo-relaksacyjne znaleźć można w Łaźniach Bělohrad, uzdrowisku leczącym choroby narządów ruchu. Kolejne malownicze miasteczko w Podkrkonoší to Miletín, w którym urodził się wybitny czeski pisarz, etnograf i badacz folkloru słowiańskiego, Karel Jaromír Erben (w jednym ze swoich zbiorów z 1865 r. zamieścił pięć utworów w języku kaszubskim). Tu też można przejść się poświęconą mu ścieżką edukacyjną, a także spróbować smacznego piwa Pytlák (dosłownie: Przemysłownik) lub pierniczek,

zwanych „miletínskimi modlitewkami” (miletínské modlitbičky). Podkrkonoší znane jest też z wydobycia piaskowca; Hořice stanowią centrum rzeźbiarskie (są też miastem rurek z kremem i zawodów motocyklowych). Wart odwiedzin jest także szczyt Gothard, gdzie znajdziemy unikatowe zbiory piaskowcowych rzeźb rozmieszczonych w terenie. Przejżdżając przez Hořický Chlum, dotrzemy do osady Dachovy, do znajdującego się na łonie przyrody popularnego kąpieliska o charakterystycznej drewnianej architekturze z lat 20. XX w. A kto woli przeżycia duchowe – może odwiedzić np. kościół św. Piotra i Pawła w Konecchlumí, gdzie obejrzeć można Drogę Krzyżową Vladimíra Komárka.

Z materiałów Podziwiczna

Dwa białe paski, kolorowy w środku

Nieodłączną częścią szlaków, dróg, ścieżek górskich i chodników jest sieć oznakowania turystycznego, ułatwiającego orientację w terenie. Pierwsze oznakowane odcinki szlaków powstawały na początku XIX wieku i przeznaczone były dla miłośników ruchu na łonie natury i wycieczek w góry.

W latach 1878–89 Towarzystwo Karkonoskie – Riesengebirgsverein – wytyczyło i oznakowało za pomocą różnokolorowych kwadracików, trójkątów i kamiennych słupków umieszczanych na karkonoskich rozdżach około 70 km dróg. W ten sposób powstało 12 pierwszych szlaków.

HIT

125 lat Klubu Czeskich Turystów – KČT

Powstanie czeskiego oznakowania szlaków związane jest z Klubem Czeskich Turystów – Klub českých turistů (KČT) – założonym w 1888 r. Wtedy jeszcze nie istniała sieć dróg leśnych. Ścieżki handlowe uczęszczane były przez przemysłowców i kłusowników, którzy wędrowali nimi w celach innych niż wycieczkowe. Na początku czeskiej turystyki znaczenie miał podtekst narodowościowy. Choć promotorzy turystyki swoją pracę wykonywali, nie pobierając za to jakichś wielkich honorariów, tworzenie nowej sieci oznakowanych szlaków wiązało się często z kosztowną budową nowych dróg.

Karkonosze są dziś oplecione gęstą siecią oznakowanych dróg i chodników. Na terenie parku narodowego i jego pasma ochronnego (otuliny) jest ponad 800 kilometrów szlaków. KČT nadal maluje znaki paskowe. Znakami tekstowymi, drogowskimi ze strzałkami oraz trójwymiarowymi panoramycznymi mapami i piktogramami zajmuje się czeski Karkonoski Park Narodowy i jego Służba Terenowa (Terénní služba Správy KRNP).

Spaceruj dla zdrowia. Wybór ze ścieżek edukacyjnych

23. Ścieżka edukacyjna „Koło Młyna”

W rejonie stawów Martinické rybníky, tuż koło wsi Martinice, u podnóża Branská znajduje się ścieżka edukacyjna „Koło Młyna” („U mlejná”). Opowiada o roli, jaką dla rozwoju tutejszych lasów odegrali ich właściciele i zarządcy. Ścieżka zaczyna się niedaleko tzw. Martinického Mlýna. Ma siedem przystanków z przedstawionymi graficznie, ilustrowanymi tablicami

informacyjnymi. Każda podejmuje inny temat – „Martinický Mlýn”, „Odnova Martynickich Stawův”, „Rozwój historyczny lasu”, „Na Bubně”, „Naturalna odnova lasu”, „Stone bagna” i „Las ma wiele obliczy”. Ścieżka jest interesująca, a ponadto można pozyskać tu wiele informacji o gospodarce leśnej regionu. **Ma niecałe 2 km.**

24. Jilemnice znane – nieznane

Jest to nietrudny spacer po malowniczym miasteczku Jilemnice i jego najbliższej okolicy – przedgórzu Karkonoszy. Zapoznać się można z tutejszymi ciekawostkami i atrakcjami. Początek ścieżki znajduje się na jilemnickim rynku – Masarykovo náměstí („Plac Masaryka”). W sercu miasta obejrzeć można ratusz i barokową rzeźbę grupową św. Krzyża oraz Marii Panny z pracowni M. B. Brauna, a pośrodku rynku posłuchać szumu wody w empirowej fontannie. Stąd żółtym szlakiem dojdziemy do rodzinnego domu pisarza Jaroslava Havlíčka. Następnie trasa prowadzi do Hrabačova – do domu, w którym mieszkał znany karkonoski narciarz Bohumil Hanč. Odwiedzimy kapliczkę św. Anny oraz punkt widokowy na Kozincu, skąd rozpościerają się piękne widoki na góry i przedgórze. Widoków na grzbiecie Karkonoszy (Kotel, Krkonoš, Žalý z wieżą widokową) z pewnością nie zapomnimy.

Trasa ma 7,5 km.

25. Skansen górniczy – Kopalnia Jan Šverma w Žacléřu

Žacléř, leżący we wschodnich Karkonoszach, należy do przygranicznych miast o bogatych tradycjach przemysłowych. Przemysł rozkwitał tu przede wszystkim w II połowie XIX oraz w XX wieku. Najbardziej rozwiniętą jego gałęzią było górnictwo. Dziś znajdziemy tu skansen górniczy, jedyny taki na terenie całego dolnośląskiego zagłębia węglowego. Zachowały się tu wyjątkowe i autentyczne skarby – urządzenia kopalniane właściwie gotowe do ponownego podjęcia pracy (w tej chwili oczywiście odłączone) oraz wspaniała architektura z widocznymi odstępstwami od typowanej architektury przemysłowej.

26. Pętla spacerowa do ruin Nístějki

Wyruszymy żółtym szlakiem z rynku w miejscowości Vysoké nad Izerą, idziemy przez Marynkův kříž – Dyková skála do ruin zamku Nístějka. Następnie udajemy się na rozdroże pod Nístějka, przez Jilem na kąpielisko, stąd na rozdroże nad kąpieliskiem i z powrotem do Vysokiego nad Izerą. Cała trasa, o różnicy wysokości 270 metrów, w ładną pogodę przejeżdżalna jest na rowerze górskim. Ma 12,5 km. Można ją też skrócić. Z rozdroża pod Nístějka po w większości asfaltowej ścieżce rowerowej nr 4295 jedziemy do Vysokiego nad Izerą. Ten wariant ma łącznie 9,5 km.

Nad rynkiem (Náměstí JUDr. K. Kramáře) w miejscowości Vysoké nad Izerą dominuje gmach szkoły z 1882 r. W budynku nr 10 dnia 27 grudnia 1860 r. urodził się Karel Kramář, wybitny polityk czeski, pierwszy premier niepodległej Czechosłowacji. Od roku 1925 koło parku stoi budynek teatru „Krkonoš” (czyli „Karkonosz”), należący do amatorskiego towarzystwa teatralnego o tej samej nazwie. Od roku 1971 odbywają się tu festiwale teatrów amatorskich. Zamek Nístějka powstał pod koniec XIII lub w I poł. XIV w. Prawdopodobnie po 1460 roku zamek z przyległymi włościami przyłączony został do Navarova. Mniej więcej w tym samym czasie spłonął i opustoszał.

27. Dzień bitwy pod Trutnovem

Prusko-austriacka wojna o władzę w przyszłych zjednoczonych Niemczech była efektem bitwy pod Trutnovem. Dnia 27 czerwca 1866 roku stoczyła tu walkę sześćdziesiąt tysięcy piechurów, cztery tysiące jazdy i dwadzieścia pięć baterii artylerii. C.K. austriacka armia zwyciężyła co prawda pod Trutnovem, nie udało jej się jednak zapobiec ogólnej porażce w kolejnych bitwach, które kilka dni później miały miejsce na terenie Czech Wschodnich. Przez pole bitewne prowadzi ścieżka edukacyjna, zaczynająca się na trutnovskim rynku (Krkonošovo náměstí). Pierwsza tablica informacyjna stoi tuż koło tablicy pamiątkowej wpuszczonej w zabytkowy bruk rynku. Dalej trasa prowadzi przez park miejski na wzgórze Šibeník do pomnika austriackiego generała Ludwika Gablenza. Ścieżkę zamyka cmentarz wojskowy koło barokowej kaplicy św. Jana Chrzciciela na wzgórzu Janský vrch. W maju, czerwcu i wrześniu w każdy weekend członkowie Klubu Historii Wojskowej (Klub vojenské historie) oprowadzają turystów przebrani w mundury z epoki. Ścieżka ma 4 km. Ze ścieżką edukacyjną powiązana jest także mająca 11 km trasa rowerowa, która zaczyna się i kończy koło pomnika gen. Gablenza, a prowadzi przez miejsca innych ważnych potyczek bitwy pod Trutnovem.

28.

Panoramyczne widoki z Szosy Masaryka

Dawną leśną drogę wznoszącą się przez dolinę Jizerki z Jilemnic na Krkonoś, wybudowaną przez zarządców dóbr jilemnickich w latach 1887–1897, zastąpiła szosa nosząca imię pierwszego prezydenta niepodległej Czechosłowacji, T. G. Masaryka. Otwarto ją 6 września 1936 r. Szosa miała znaczenie strategiczne – była arterią komunikacyjną służącą zaopatrywaniu budowy przygranicznych umocnień i zaopatrzeniu armii czechosłowackiej. Wybudowane m.in. dzięki niej małe żelbetowe bunkry zwane potocznie „rzopikami” („řopiki”, od skrótu nazwy Dyrekcji Prac Umocnieniowych – Ředitelství opevňovacíach prací, czyli ŘOP) zachowały się do dziś. Serpentykami przez Dolní i Horní Míšečky szosa wspina się na Złote Wzgórze (Zlaté návrší) na wysokość 1407 m n.p.m., kończąc się na szczycie Krkonoša, niedaleko Vrbatovej boudy. Zbyt duży ruch samochodowy spowodował zamknięcie w 1974 r. parkingu na Krkonošu, dziś samochodem osobowym dojechać wolno tylko do osady Horní Míšečky. Z szosy korzystają obecnie rowerzyści i piesi, wyżej kursują już tylko specjalne autobusy. Przystanek znajduje się w osadzie Horní Míšečky. Asfaltowa szosa kończy się niedaleko pomnika Hanča i Vrbaty, przyjaciół-sportowców, którzy zginęli podczas zawodów w biegach narciarskich w roku 1913 (w tym roku mija 100 lat). Dalej prowadzi asfaltowy chodnik do źródeł Łaby.

29.

Dziesięć bajek koło Małej Upy

Przystanki na trasie w rejonie **Pomeznych Boud** wyposażone są w drewniane huštavki, drabinki, ławeczki, stoły i in. Częścią każdego przystanku są też drewniane, czworoboczne panele, na których znajdują się teksty karkonoskich bajek. Ich autorką jest Marie Kubátová. Oprócz bajki znajduje się tu też znak – dzieci mogą przerysować go do specjalnej książeczki. Za zebrane znaki otrzymają drewniany „maloupski grosz”. Mała Upa i Pomezni Boudy o spokojnej, rodzinnej atmosferze to miejsca popularne wśród wszystkich, którzy uciekają od miejskiego pędu i hałasu. Malownicze szczyty i doliny, cicha natura z biegającymi na wolności zwierzętami, pokryte szronem drzewa i żółtla trawy w zimie albo wspaniałe wschody słońca w lecie – to wszystko sprawia, że czujemy się tu jak w raju.

30.

Punkt widokowy Emmy

Leśna ścieżka prowadzi z przystanku Velká Úpa, Barrandov przez most na Upie. Za mostem skręcamy w prawo i ruszamy pod górę starą aleją lipową. Po około 300 metrach skręcamy w lewo w pierwszą stromo wznoszącą się drogę. Idziemy dalej zygzakowatą leśną dróżką aż do Punktu Widokowego Emmy (Emmína vyhlídka) na jej końcu. Droga nadaje się dla pieszych, nie jest natomiast przewidziana dla wózków. Do punktu widokowego można dotrzeć także drogą prowadzącą z centrum Wielkiej Upy na Přední Výsluní. Punkt Widokowy Emmy zobaczymy po prawej stronie na dole przy drodze na łące pod drewnianym domem zrębowym o nr 53. Odnowiona altanka powstała kiedyś dzięki właścicielom dóbr maršovských i nazwana została na cześć hrabiny Emmy Czernin Morzin.

31.

O mrówkach w Hostinném

Mrówcza ścieżka edukacyjna, prowadząca w większej części przez miejski las, umożliwia zapoznanie się z tymi zwierzętami. Na 12 tablicach zgromadzono wiele ciekawostek z życia mrówek, z tego 3 poświęcone są mrówkom, koło których kolonii prowadzi ścieżka – mrówkom, które licznie mieszkają na jej początku,

licznie występującej tu największej mrówce gmachowce drzewotocznej i mrówkom z rodzaju Formica, które tworzą ogromne kopce. Kolejne tablice mówią o łąkach i ich typowej roślinności oraz o motylach, o historii miasteczka Hostinné, o faunie i florze niedalekiego potoku, o myśliwstwie (przy urządzeniach myśliwskich), o pszczelarstwie (koło leśnych ulów), leśnych drzewach, krzewach i bylinach, o zwierzętach z drzewami liściastymi, o ptakach, leśnym jeziorze i jego zwierzętach, i w końcu o kamieniołomie i jego ciekawostkach geologicznych. Na dwóch stanowiskach znajdują się punkty widokowe z widokami na Hostinné i na Karkonosze. Wzdłuż drogi wiszą ptasie budki.

Trasa ma 4 km.

32.

Jakuszyce nie tylko biegówki

Największym popularyzatorem narciarstwa biegowego na Dolnym Śląsku jest Julian Gozdowski. Urodził się 22 maja 1935 r. w Czortkowie koło Tarnopola. Po II wojnie światowej wraz z rodzicami osiadł w Jeleniej Górze, gdzie ukończył liceum pedagogiczne, a następnie Wyższą Szkołę Wychowania Fizycznego we Wrocławiu ze specjalizacją narciarstwa biegowego. Początkowo pracował w cieplickiej Szkole Rzemiosł Artystycznych, kilka lat później kierował Wydziałem Kultury Fizycznej i Sportu najpierw urzędu powiatowego, później wojewódzkiego. Jako animator sportu na Dolnym Śląsku postanowił stworzyć narciarską wizytówkę regionu, ośrodek sportowy oraz imprezę nierozzerwalnie kojarzącą się z Sudetami.

Julian Gozdowski, popularyzator narciarstwa biegowego w Polsce.

górniczy bieg narciarski – Bieg Gwarków, który – mimo że z przerwami – odbywa się do dzisiaj.

Od IX edycji Biegu Piastów Julian Gozdowski znowu jest jego komandorem i jednocześnie prezesem Stowarzyszenia Bieg Piastów, które zostało prawnym właścicielem Polany Jakuszyckiej – ośrodka narciarstwa biegowego ze stałe rozbudowywaną infrastrukturą, w skład której wchodzi przede wszystkim: trasy wycynowe ze światową homologacją FIS, trasy spacerowo-turystyczne o łącznej długości 150 km, strzelnica biathlonowa, a także dwa budynki socjalne z szatniami, pomieszczeniami dla sędziów, pomiarem czasu, tzw. komentarką. Przy wsparciu Unii Europejskiej oraz Urzędu Marszałkowskiego Stowarzyszenie zakupiło 2 ratraki i skutery śnieżne do przygotowywania tras.

HIT

Kompleks żyje aktywnym życiem także jesienią, wiosną i latem. Wybraliśmy dla Państwa kilka imprez – zapraszamy do Jakuszyce!

- 1. Śnieżna Majówka:** 04.05.2013, godz. 11:15, miejsce: Szklarska Poręba-Jakuszyce. Bieg / spacer, dystans w zależności od warunków śniegowych. Organizator: Karkonoskie Towarzystwo Biegów Narciarskich.
- 2. Izerska Majówka:** 03–04.05.2013, miejsce: Schronisko Orle – Jakuszyce. Organizator: Towarzystwo Izerskie, Stacja Turystyczna Orle, www.towarzystwoizerskie.org.
- 3. VIII Rowerowy Rajd Retro ORLE–JIZERKA:** lipiec 2013, miejsce: Schronisko Orle – Jakuszyce. Organizator: Towarzystwo Izerskie Stacja Turystyczna Orle, www.towarzystwoizerskie.org.
- 4. Letni Bieg Piastów:** 31.08.2013, miejsce: Szklarska Poręba-Jakuszyce. Trasa Letniego Biegu Piastów (dwie pętle po ok. 10,6 km): Start Polana Jakuszycka – 15 – 15a (Samolot) – 10a – 9 – 8 (koło Schroniska Orle) – 24a – 24 – 23 – na Górny Dukt – Polana – wejście na drugą pętlę lub meta. Organizator: Stowarzyszenie Bieg Piastów, e-mail: biuro@bieg-piastow.pl; zawodnicy@bieg-piastow.pl.
- 5. Międzynarodowe Mistrzostwa Szklarskiej Poręby w Grzybobraniu:** wrzesień 2013, miejsce: Szklarska Poręba-Jakuszyce. Organizator: Partnerstwo Wspólnie dla Szklarskiej Poręby, Towarzystwo Izerskie.
- 6. Mistrzostwa Świata w Nordic Walking:** 05.10.2013, miejsce: Szklarska Poręba-Jakuszyce. Zawody otwarte. Można startować na jednym z wybranych dystansów: - CROSS (05.10.2013, start: Polana Jakuszycka): 300 m (sprint), 10 km lub 20 km (jeden wybrany dystans). - HILL (06.10.2013, start: dolna stacja kolejki linowej na Szrenicę, Szklarska Poręba): ok. 7 km (wejście na Szrenicę). Organizator: Polskie Stowarzyszenie Nordic Walking we współpracy z Miastem Szklarska Poręba i Stowarzyszeniem Bieg Piastów. **Oficjalna strona imprezy: www.msnw.pl**
- 7. XIV Otwarty Bieg Barbórkowy „Pierwszy Śnieg”.** Pierwsze zawody z cyklu Grand Prix: 07.12.2013, miejsce: Szklarska Poręba-Jakuszyce. Organizator: Legnickie Towarzystwo Biegów Narciarskich.

Ośrodek Narciarstwa Biegowego i Biathlonu „Jakuszyce”

ma doskonałe położenie wysoko w górach. Śnieg leży tu od listopada do późnej wiosny. Dzięki temu panują tu świetne warunki do uprawiania narciarstwa biegowego. Co roku w marcu organizowana jest słynna impreza – Bieg Piastów. Jako jedyna w Polsce impreza należy do dziesięciu największych biegów długodystansowych w Europie oraz do światowej ligi biegów długodystansowych Worldloppet.

Ośrodek ma ponad 100 km tras o różnym stopniu trudności. Nawiązują one do tras czeskich, co daje łącznie prawie 200 km.

Po zejściu śniegów trasy służą rowerzystom.

Zintegrowana Strategia Rozwoju Regionu

Karkonoszy 2014–2020 (z perspektywą do roku 2030)

Co powstało? Zintegrowana Strategia Rozwoju Regionu Karkonoszy.

Dlaczego powstała? Karkonosze mają wiele walorów, mają też jednak pewne niedostatki. Wyjątkowe bogactwo przyrody, tradycje przemysłowe i dobra pozycja na rynku turystycznym w przyszłości nie wystarczą do zabezpieczenia odpowiedniej liczby miejsc pracy, a tym samym zapewnienia odpowiedniego poziomu jakości życia mieszkańców przy zachowaniu bogactwa przyrodniczego.

Kto zainicjował? Pod koniec 2011 r. zamiar opracowania dokumentu koncepcyjnego uchwalilo Walne Zgromadzenie Związku Miast i Wsi Karkonosze (Krkonoše – svazek měst a obcí).

Kto opracował materiał? Po przeprowadzeniu przetargu opracowaniem strategii zajęła się firma SPF Group, v.o.s. z Ústí nad Łabą.

Kto dostarczył materiały? Wykorzystano ogólnodostępne materiały urzędów libereckiego i kralowohradeckiego, dane Czeskiego Urzędu Statystycznego, Przygotowywanie dokumentu koordynowała Grupa Sterująca, składająca się z przedstawicieli Związku Miast i Wsi Karkonosze, władz czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego KRNP, Euroregionów Nysa i Glacensis, lokalnych grup działania, izb gospodarczych i rolnych, przedsiębiorców, przedstawicieli urzędów kraju libereckiego i kralowohradeckiego oraz innych podmiotów.

Czemu poświęcona jest Strategia? Podstawowej charakterystyce regionu, ludności, gospodarce i rynkowi pracy, turystyce, transportowi, kwestiom infrastruktury dla mieszkańców i infrastruktury technicznej, zasobom naturalnym i środowisku naturalnemu oraz jego ochronie.

Co ponadto zawiera? Na podstawie konsultacji odbywających się w kilku grupach specjalistów określono zakresy problemowe, do których należą np.

wojewódzkich (krajских) kraju urzędu pracy i wielu innych.

niewystarczająca jakość infrastruktury, zaplecza dla mieszkańców, miejsc pracy, niewykwalifikowana siła robocza, niewystarczająca współpraca i spójność i in. W Strategii ujęto propozycje rozwiązań. Jej treścią są też nowe „projekty i propozycje rozwoju” przygotowywane na terenie regionu.

Jaka jest główna myśl dokumentu? Bazując na wspólnych zapatrywaniach przedsiębiorców i organizacji typu non-profit na terenie regionu, przy wsparciu lokalnych, krajских i ogólnokrajowych organów, sformułowanie wyobrażeń, jak w przyszłości powinien wyglądać region Karkonoszy, w jakich dziedzinach prosperować, jak zharmonizować procesy gospodarcze, społeczne i ekologiczne oraz skoordynować działania publiczne i prywatne. Strategia szuka drogi zmierzającej do osiągnięcia tej wizji.

Co jest głównym celem? Przekazanie władzom kraju libereckiego i kralowohradeckiego gotowego dokumentu jako podstawowego filaru polityki dalszego rozwoju Karkonoszy, który jako całość powinien zostać wkomponowany w nowo powstające materiały strategiczne obu tych województw.

Jak będzie się dalej wykorzystywać Strategię? Zostanie omówiona w ramach poszczególnych organów Związku Miast i Wsi Karkonosze, w radach miast i wsi stowarzyszonych w Związku oraz w pozostałych miejscowościach regionu. Zapoznani z nią zostaną pracownicy KRNP, lokalnych grup działania MASKrkonoše, MASPřijďte pobejt, kraju libereckiego oraz kralowohradeckiego (zarządy i rady), partnerzy w Polsce, w Euroregionach Nysa i Glacensis, Izby Gospodarcze Kraju Libereckiego oraz Kralowohradeckiego i in.

Gdzie można zapoznać się z całością dokumentu? Szczegółowe informacje i pełne brzmienie Strategii znaleźć można na stronie internetowej Karkonoszy: www.rozvoj.krkonose.eu. Strona służy otwartej dyskusji. Umożliwia wymianę poglądów i doświadczeń w zakresie rozwoju regionu.

www.rozvojkrkonose.eu

Hetmani potwierdzają – Związek Karkonosze jest partnerem

We Vrchlabí spotkali się hetman kralowohradecki Lubomír Franc, jego zastępca Otakar Ruml, hetman liberecki Martin Půta, burmistrz vrchlabski i jednocześnie prezes Związku Karkonosze Jan Sobotka, dyrektora zakładów Škoda Auto Vrchlabí, przedstawiciele Związku Karkonosze oraz inni goście. Głównymi tematami było przygotowanie projektów, w których uczestniczyć będzie państwo oraz kraje liberecki i kralowohradecki (odpowiedniki województw) oraz zaprezentowanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Regionu Karkonoszy.

Zdjęcie z rozmów przedstawicieli zrzeszającego 41 gmin Związku Karkonosze z partnerami i współpracownikami.

Zintegrowana Strategia Rozwoju Regionu Karkonoszy

Przy jej tworzeniu społecznie pracowało przez kilka miesięcy – w podziale na grupy tematyczne – ponad sto osób. Została zaprezentowana także hetmanom. Celem tych prac jest przekazanie gotowego dokumentu władzom krajów libereckiego i kralowohradeckiego, by mogły go wykorzystać jako główny filar polityki dalszego rozwoju Karkonoszy. „Chcemy, żeby z naszym dokumentem liczone się, żeby został włączony w materiały strategiczne obu krajów” – mówi Jan Sobotka, który jako prezes Związku Karkonosze wraz

z kolegami – burmistrzami i wójtami z innych miast – uważa Zintegrowaną Strategię Rozwoju Karkonoszy za bardzo ważną. „Pragniemy w perspektywie dziesięciu lat zapewnić poprawę warunków życia zarówno mieszkańców, jak i gości odwiedzających region, zachowując jednocześnie jedyne w swoim rodzaju bogactwo przyrody” – dodaje Kamila Hlinková, dyrektor wykonawczy Związku. Obaj hetmani krajów z radością przyjęli dokument, uznając go za bardzo potrzebny. Obiecali wspieranie go i potwierdzili, że uważają Związek Miast i Wsi Karkonosze za partnera na terenie regionu. Podczas spotkania dyskutowano także o remoncie dróg w regionie.

Remonty dróg

Główna szosa dojazdowa w Karkonosze, prowadząca od miejscowości Horky u Staré Paky do Studenca i dalej do Vrchlabí, od wielu lat jest w katastrofalnym stanie. Niebezpieczne odcinki utrudniają miejscowym i turystom podróż w góry. Nie są też dobrą wizytówką regionu. Ten fakt nie wystarczał dotychczas do uzyskania obietnicy otrzymania środków finansowych na remont. Zainteresowani musieli osoby prowadzące działalność publiczną. Dzięki temu coś się ruszyło. Przychodzi długo wyczekiwany moment, który wiele zmieni.

„W drugiej połowie tego roku rozpoczęty zostanie remont odcinka szosy Horka

u Staré Paky – Studenec i Dolní Branná – Kunčice. W następnym roku prace będą kontynuowane na odcinku Studenec – Dolní Branná. W remonty dróg zainwestowanych zostanie łącznie 700 milionów koron” – mówi Jan Sobotka, prezes Związku Karkonosze. „W dzisiejszych czasach pozyskanie tak wysokiej kwoty na remont infrastruktury regionu jest ogromnym sukcesem”.

Rozpoczęcie prac zaplanowano na sierpień.

Jan Sobotka dodaje: „Czeka nas naprawdę trudny okres. Remonty szos – znajdujących

się częściowo na terenie kraju libereckiego, częściowo kralowohradeckiego – rozłożone są na dwa lata. W tym roku inwestycja wyniesie ok. 50 milionów koron, w roku 2014 będzie to ok. 400 milionów, co oznacza ogromny wzrost wydatków, a więc też potrzebę lepszego przygotowania. Radosnemu oczekiwaniu na poprawę stanu infrastruktury towarzyszyć będą jednak także problemy z zamykaniem odcinków dróg. Z całkowitymi zamknięciami będziemy sobie radzić, wyznaczając objazdy, za których wytyczanie, jakość i system odpowiada Inspektorat Drogowy RCZ. Od 2006 r. do dziś o konieczności remontów dróg tylko rozmawiano, teraz przyszedł czas, na który czekaliśmy, którego chcieliśmy i który kosztował nas wiele wysiłku, godziny rozmów i pracy. Będzie ciężko, ale przyniesie to korzyści wszystkim.”

Zielone światło dla turystyki pieszej.

Wyrusz grzbietem gór Droga Przyjaźni

Biegająca grzbietem gór praktycznie zgodnie z linią granicy państwowej Droga Przyjaźni Polsko-Czeskiej ma prawie 28 km. Jest to trasa o średnim stopniu trudności, a przy sprzyjającej pogodzie rozciągają się z niej wspaniałe widoki. Na wycieczkę warto zabrać cieplejsze ubrania (pogoda bywa kapryśna), naładowany telefon komórkowy i mapę. Na górę wejść możemy albo od strony Jakuszyc/ Harrachova albo od Przełęczy Okraj/Pomezni boudy.

1. Harrachov (686 m n.p.m.)

W jego skład wchodzi osady Nový Svět, Rýžoviště, Janov i Myřtiny. Od początku istnienia turystyki należy do ważnych jej ośrodków. Powstał w XVII wieku, a nazwę otrzymał od nazwiska hrabiego Ferdynanda Bonawentury Harracha, który w 1701 r. kupił dobra jilemnickie. Rozwój Harrachova, podobnie jak skolonizowanie rejonu potoku Ryzí, związane było z powstaniem huty szkła na Nowym Świecie (Nový Svět) w 1712 r. Dziś huta wraz z browarem stanowi atrakcję przyciągającą turystów.

2. Wodospad Mumlavy

Ma 8 m wysokości i jest najobfitszym karkonoskim wodospadem. U podnóża znajdziemy tzw. marmity, inaczej kociołki eworsyjne – wymyte przez wodę i wirujące kamyczki zagłębienia w skałe. Są jednymi z ciekawszych i najcenniejszych obiektów nieożywionej przyrody Karkonoszy.

3. Vosecká bouda (1250 m n.p.m.)

Schronisko wybudowano po zakończeniu sporów granicznych między szlachtą czeską a Śląską przed 1743 r. Rozwijająca się turystyka i starania hrabiego Harracha o poszerzenie zakazu wypasania bydła w lasach i na terenach powyżej górnej granicy lasu doprowadziły w 1896 r. do wyburzenia starego, rachitycznego budynku i zastąpienia go przez nowy obiekt służący jako gospoda dla gości. Dzisiejszy kształt schronisko zawdzięcza kolejnej przebudowie po II wojnie światowej.

4. Twarożnik (1320 m n.p.m.)

Osamotniona, sporej wielkości granitowa skałka o kształcie leżących na sobie gomółek sera. Należy do tzw. ostarńców. Niedaleko Twarożnika w kierunku Szrenicy znajduje się kolejna grupa skalna – Trzy Świnki. Można stąd obserwować przeloty ptaków.

5. Łabski Szczyt (1472 m n.p.m.)

To najwyższy, bo dwudziestometrowy, ostaniec w Karkonoszach. Na jego powstanie w o wiele większym stopniu niż w przypadku innych, podobnych form skalnych, wpłynęło wietrzeń mrozowe. Rozwijające się kontakty handlowe między ludnością po obu stronach Karkonoszy doprowadziły do powstania szlaków handlowych. Do najstarszych należy Czeska Ścieżka, którą dziś biegną szlaki turystyczne. Jeden z nich łączy źródło Łaby ze schroniskiem Pod Łabskim Szczytem po polskiej stronie granicy.

6. Śnieżne Kotły (Wielki 1240 m n.p.m. i Mały 1175 m n.p.m., górne ich skraje 1490 m n.p.m.)

Są wspaniałym dziełem sił natury. Głębokość Wielkiego Śnieżnego Kotła wynosi 250 metrów. Leżące na jego dnie Śnieżne Stawki mają głębokość półtora metra, a powstały podczas wycofywania się topniejącego lodowca. Oddzielają je wały morenowe. Wiatr w kotłach gromadzi nie tylko śnieg, ale też urodzajną glebę i nasiona roślin, które przynosi z dużych odległości. Dlatego można tu znaleźć skandynawskie wysokogórskie, ale także ciepłolubne rośliny. Śnieżne Kotły są też domem kilku endemitów (gatunków występujących tylko w tym miejscu i nigdzie indziej na Ziemi). Charakterystyczne sylwetka nad Kotłami to byłe schronisko, dziś stacja przekąznikowa.

7. Wielki Szyszak (1506 m n.p.m.)

Uwagę turystów od razu przyciągają tarasowate gołoborza pokrywające zbocza tej góry. Jest ich aż pięć. Powstały w chłodnym klimacie okresu zlodowacenia przez stopniowe wietrzeń zbczcy. Wysokość nad poziomem morza i charakter wegetacji pozwalają włączyć Wielki Szyszak w poczet szczytów piętra alpejskiego. Rosną tu wrzozy, płoczące formy świerka, wroniec widlasty. Ekstremalne warunki odpowiadają różnym gatunkom owadów.

8. Śląskie (1414 m n.p.m.) i Czeskie Kamienie (1416 m n.p.m.)

Śląskie Kamienie to grupa skał na Śląskim Grzbiecie Karkonoszy. W języku czeskim i niemieckim – dla upamiętnienia śmierci pasterki, która zginęła niedaleko na Divčí louce – nazywane są „Kamieniami Dziewczycami” (cz. „Divčí kameny”, niem. „Mädelsteine”). W powierzchniowej grupie skał znajdziemy wyżłobione okrągłe zagłębienia o średnicy kilkudziesięciu centymetrów, których geneza nie została w pełni wyjaśniona. Mająca ponad 50 m długości i 12 m wysokości formacja Czeskich Kamieni (po czesku „Měsich” – „Mużské kameny”) powstała w podobny sposób jak Śląskie Kamienie – w efekcie erozji. Czeska nazwa to prawdopodobnie wyraz panującego wśród starych górali szacunku dla symetrii – Kamienie Dziewczycy musiały mieć swój odpowiednik. Panujący tu ostry klimat ogranicza liczbę żyjących w tym miejscu zwierząt, ale nawet tu znajdziemy np. chrząszcze z rodziny biegaczowatych i stonkę Chrysolina lichenis. Owady stanowią pożywienie dla siwemiaka, kopciuszka, a także jerzyka.

9. Petrova bouda (1288 m n.p.m.)

Około 1811 r. w miejscu letniej budy pasterzy Jan Pittermann wybudował swoje schronisko. Zasyfowało ono z przejazdów na saniami rogatych do Szpindlerowego Młyna i Jagniątkowa. W 1880 roku J. Pittermann pokusił się o pierwsze próby jazdy na nartach. W latach 1886–87 w sąsiedztwie starej Petrovki wyrosło nowe, dwupiętrowe schronisko z balkonem i tarasem. Kilka lat temu doszczętnie spłonęło.

10. Ptasi Kamień (1217 m n.p.m.)

Niezbýt wysoki szczyt. Na podmokłych powierzchniach wytworzyły się niewielkie torfowiska. Wichura, która przeszła w 1966 r. przez czeską stronę Karkonoszy, połamała 420 hektarów lasu świerkowego. Na lasy przez lata negatywnie wpływały emisje szkodliwych substancji i kwaśne deszcze. W оголоzonych miejscach wyrósł trzcinnik owłosiony i borówka czarna.

11. Špindlerova bouda (1215 m n.p.m.)

Najstarsze schronisko pod Przełęczą Karkonoską powstało w 1784 r. W przeszłości wielokrotnie walczyło z pożarami, ostatni raz w styczniu 2005 r. W XIX wieku przez pewien czas miała tu swoją siedzibę jednoklasowa szkoła. W 1914 r. wydano decyzję o budowie górskiej szosy ze Szpindlerowego Młyna, dzięki czemu powstało szybkie połączenie z centrum. 24 września 1938 r. szosa została zajęta podczas puczu henleinowskiego. Po wejściu w życie układu monachijskiego w 1938 r. przez przełęcz przeszedł do Czech pułk strzelców alpejskich, zajmując Szpindlerowy Młyn. Tą samą drogą kilka lat później, 9 i 10 maja 1945 r., przyszyły w Karkonosze wojska Armii Czerwonej. W 2004 roku powstało tu przejście turystyczne z Polską.

12. Mały Szyszak (1440 m n.p.m.)

Asymetryczny granitowy szczyt jest częścią Śląskiego Grzbiecia. Jego zbocza pokrywają grubą warstwą gołoborza oraz częściowo zarośla kosodrzewiny. Niektóre krzewy mogą mieć ponad 200 lat. Wiek krzewu trudno ustalić, płoczące się gałęzie stopniowo puszczają korzenie i wrastają, tworząc nową roślinę. Kosodrzewinie towarzyszą borówka czarna (czarna jagoda), podbiatek alpejski, jastrzębce, gencja i sasanka alpejska.

13. Wielki Staw (1225 m n.p.m., 6,5 hektara i 23 metry głębokości)

Największe karkonoskie jezioro pochodzenia lodowcowego. Dno kamieniste, miejscami piaszczyste.

14. Mały Staw (1183 m n.p.m., 2,9 hektara i 6,5 metra głębokości)

Kotły Małego i Wielkiego Stawu są wraz z Wielkim Śnieżnym Kotłem najlepiej wykształconymi formami karowymi w polskich Karkonoszach. Woda obu stawów ma kolor bursztynu, a właściwościami fizycznymi przypomina jeziora alpejskie pokryte lodem przez 190 dni w roku, jak np. szwajcarskie Silser-See, leżące ok. 600 metrów wyżej.

15. Lučni bouda

W historii gór ma wyjątkowe znaczenie. Nie leży bezpośrednio na trasie Drogi Przyjaźni, ale jest to prawdopodobnie pierwszy zamieszkały dom na samym grzbiecie Karkonoszy. Powstanie schroniska Lučni bouda datuje się na rok 1623. Wybudowano je przy starym szlaku handlowym łączącym Czechy ze Śląskiem. O jego znaczeniu świadczy kilkakrotnie odbudowywanie obiektu niszczonego przez pożary i śniegi. Życia nie pozbawił go nawet październikowy pożar w dniach mobilizacji w 1938 r. Dziś Lučni bouda znajduje się w rękach prywatnych.

16. Południowo-zachodnie zbocza Śnieżki

Z kamiennego punktu widokowego obejrzeć można panoramę widoki na Śnieżkę i dolinę Obrů dól, którą stromo opadają ściany największego karkonoskiego karu – Úpskiej jamy. Na starych trasach lawin rosną rzadkie gatunki roślin. Nad zaroślami kosodrzewiny na wschodnim zboczu Studniční hory znajduje się różniąca się od otoczenia kolorem łąka. Nazywa się ją Krakonošovą zahrádką – „Ogrodem Karkonosza”. Dzięki nieprzebranej liczbie występujących tu gatunków roślin należy do najbogatszych karkonoskich stanowisk.

17. Szczyt Śnieżki (1602 m n.p.m.)

Najwyższa karkonoska – i czeska – góra ma niezwykły jak na Karkonosze, szpiczasty kształt. Ukształtowały ją obiegające górę z trzech stron lodowce i rzeczna erozja wsteczna. Mimo ekstremalnych warunków klimatycznych, żyje tu wiele unikatowych organizmów.

18. Czarny Grzbiet

Łączy Śnieżkę z Czarną Kopą. Granicę między kosodrzewiną a lasem świerkowym na tej wysokości nazywamy górną granicą lasu. Podczas gdy w dolinach świerki osiągają trzydziestopięciometrową wysokość, tu drzewa te dorastają tylko do 5–7 metrów. Powodem są ekstremalne warunki pogodowe.

19. Czarna Kopa (1410 m n.p.m.)

Pokrywają ją zarośla kosodrzewiny, na której szczyt dojrzewają aż dwa lata. Możemy tu obserwować – podobnie jak w wielu innych miejscach Karkonoszy – świergotka łąkowego, a także skowronka polnego.

20. Sowia Przełęcz (1164 m n.p.m.)

Znajduje się między masywami Czarnej Kopy i Stołu. Znajdziemy tu ptaki charakterystyczne dla wyższych partii Karkonoszy, w lasach gile i dzwonie zwyczajne, ze ssaków ryjówki górskie, norniki bure i darniówki pospolite.

21. Przełęcz Okraj (1041 m n.p.m.)

Po czeskiej stronie znajdują się tu Pomezni boudy (dosłownie: „Graniczne Budy”), osada należąca do wsi Malá Úpa i zarazem najwyższa jej część. Założyli je w drugiej połowie XVI wieku drwale. Rozkwit turystyki nastąpił pod koniec XVIII wieku, od roku 1817 organizowano jazdy na saniami rogatych z Przełęczy Okraj do Kowar po Śląskiej stronie gór.

KARKONOSKIE CYKLOBUSY

25. 5. – 29. 9. 2013

Dziesiąty rok karkonoskich cyklobusów

W minionych dziewięciu latach Związek Miast i Wsi Karkonosze był realizatorem projektu „Karkonoskie cyklobusy”. W projekcie uczestniczyły firmy transportowe: Bus Line a.s. Semily, OSNADO a.s. Trutnov i KAD, spol. s.r.o. Vrchlabí. Wszystko realizowane było przy wyraźnym wsparciu władz kraju kralowohradeckiego i libereckiego, poszczególnych gmin leżących wzdłuż tras cyklobusów, a także karkonoskich ośrodków informacji, zwłaszcza Regionalnego Centrum Informacji Karkonosze z siedzibą we Vrchlabí.

Cyklobusy przyczyniają się do poprawy dostępności karkonoskich gmin i ośrodków turystycznych. Dzięki nim ważne ośrodki krajów libereckiego i kralowohradeckiego (przede wszystkim miasta Trutnov i Hradec Králové) zyskują lepsze połączenie z systemem infrastruktury turystycznej Karkonoszy. Ponadto zmniejszyło się obciążenie regionu ze strony indywidualnego transportu samochodowego, poprawił się stopień zadowolenia z infrastruktury transportowej

wśród ludzi odwiedzających region i zamieszkujących go. Doszło też do wzbogacenia oferty turystycznej po obu stronach granicy, a co za tym idzie poprawie uległa współpraca z polskimi partnerami.

Głównym aspektem działań projektu jest zapewnienie funkcjonalności dwukierunkowej osiowej linii autobusowej kursującej na trasie: Horní Malá Úpa, granica państwowa – Pec pod Sněžką – Svoboda nad Úpou – Janské Lázně – Vrchlabí – Benecko – Jilemnice – Rezek – Rokytnice nad Jizerou – Kořenov – Harrachov. Autobusy dostosowane do przewozu rowerów lub posiadające specjalną przyczepę umożliwiają przewóz co najmniej 15 rowerów. Codziennie w jednym kierunku pokonują ponad 100 km. Dzięki odpowiedniemu zaplanowaniu

czasu przejazdu ze wschodniej w zachodnią część gór i z powrotem można jeździć na wycieczki rowerowe nie tylko w najbliższej okolicy miejsca zamieszkania, ale też w mniej znane zakątki gór, których bez cyklobusów nie dałoby się odwiedzić.

Projekt jest finansowany ze środków krajów libereckiego i kralowohradeckiego, z budżetu Miasta Trutnov, Stowarzyszenia Podziwińsko, Związku Gmin Jestřebí hory i Związku Karkonosze. W ostatnich latach kraje liberecki i kralowohradecki włączyły połączenia cyklobusowe w system regularnych linii autobusowych.

Z powyższych informacji wynika, że dzięki wspólnym wysiłkom

realizatorów i pozostałych partnerów udaje się realizowanie podstawowych celów projektu. Została zapewniona dostępność ośrodków turystycznych i innych miejsc na trasach przejazdu cyklobusów. Można powiedzieć, że jest to ważny element w paście oferty turystycznej. Karkonoskie cyklobusy poszerzają możliwości turystyki pieszej i rowerowej, a także przyciągają nowych gości do obiektów noclegowych i gastronomicznych regionu. Dzięki temu projekt wspomaga przedsiębiorczość w Karkonoszach. Co roku przynosi też nowe doświadczenia, dzięki

czemu z roku na rok można go modyfikować i ulepszać, a tym samym zwiększać jego pozytywne oddziaływanie na turystykę nie tylko Karkonoszy, ale też krajów libereckiego i kralowohradeckiego.

Działalność cyklobusów w Karkonoszach pozytywnie wpływa na odwiedzalność tradycyjnie już licznych i w większości oferujących wysokiej jakości usługi obiektów noclegowych i gastronomicznych. W pełni także wpisuje się w kryteria ochrony przyrody Karkonoskiego Parku Narodowego, w oczywisty sposób przekonując do korzystania z transportu publicznego zamiast indywidualnego. W efekcie końcowym ma pozytywny wpływ na edukację w duchu zdrowego stylu życia i szacunku do natury. Skierowany jest do wszystkich grup wiekowych – nie tylko do sportowców, ale też rekreacyjnych turystów rowerowych.

Nie mniej dobre efekty ma dla mieszkańców, których duża liczba korzysta z tego środka lokomocji. Potwierdza to fakt, że gminy i województwa nie zapominają o swoich górach i wspierają ich rozwój.

Propozycja projektowa została omówiona przez Radę i Walne Zgromadzenie Związku Karkonosze, władze Miasta Trutnov, Stowarzyszenie Podziwińsko i Związek Gmin Karkonosze Wschodnie. Z ramienia Związku Karkonosze koordynuje go p. Miroslava Chaloupská oraz Grupa Robocza ds. Marketingu Karkonoszy.

Pieszko i rowerem śladem historii miasteczka Vysoké i okolic

W miasteczku Vysoké nad Izerą i jego okolicy można zaplanować kilka krótkich i trochę dłuższych wycieczek.

Prezentujemy dwie:

Ścieżka teatralna (8 km, profil nietrudny, nadaje się dla mam z małymi dziećmi i seniorów).

Spacer zaczynamy na rynku, w jego zachodnim rogu, przed ratuszem, na którym znajdziemy pierwszą tablicę informującą, że w XVIII i XIX w. grywano w nim przedstawienia teatralne. Z rynku

idziemy ulicą Bozkovską (zielony szlak turystyczny, ok. 20 m), następnie boczną uliczką w dół. Po 50 metrach

wchodzimy na ul. Staroveską z wieloma ciekawymi punktami: pośrodku drogi w rozległym ogrodzie

w XIV w. znajdowała się huta szkła Mikołaja Queysera, kawałek dalej u Vodseďálkův odwiedzić można szopkę mechaniczną. Udajemy się dalej zielonym szlakiem w kierunku szosy głównej, którą idziemy następnie aż do przystanku. W znajdującym się naprzeciwko ogrodzie znajduje się tablica przypominająca o tradycjach

teatralnych. Z przystanku zielonym szlakiem docieramy do starej szkoły, w której szczyt znajduje się kolejna tablica mówiąca o najbardziej znanym nauczycielu tych gór, jakim był Josef Šír. Nasza trasa okrężna skręca tu w stronę brzegu, aż dojdziemy do budynku z kapliczką. Kiedyś stał tu dom rodzinny Fr. Vodseďálka, ludowego twórcy teatralnego XVIII i XIX w., a także znajdowała się jedna z pierwszych scen teatru amatorskiego. Około sto metrów od tego miejsca, u rodziny Poloprutských, obejrzeć można kolejną szopkę mechaniczną. Z powrotem wrócić możemy trasą zwaną Trhovice (niebieski szlak, prowadzi prawie po równym) lub zejść na główną szosę i wrócić na rynek ulicą Staroveską.

Vysocka pętla (12 km, profil trochę trudniejszy, trasa odpowiednia dla rodziców i dziadków z przedszkolakami lub trochę starszymi dziećmi). Wycieczka zaczyna się na rynku. Od wysepki idziemy zgodnie z żółtym szlakiem. Trasa zaprowadzi nas do parku miejskiego, na drogę zwaną Rónova cesta, do krzyża Márynkuv kříž, na górski grzbiet nad Tríčą aż do skały Dykova skála. Z tego odcinka podziwiać można piękne widoki na Karkonosze (od Čertovej hory aż po Černą horu). Spod Dykovej skały, gdzie możemy zrobić mały piknik, trasa poprowadzi nas

w las i na łąki, następnie bukowym laskiem w stronę Izery, na której brzegu wznoszą się ruiny zamku Nistějka. Jest tu mały rezerwat przyrody. Przez Farský Potok droga prowadzi na Jilem, małą osadę należącą do wsi Poniklá. Z Jilmu wracamy z powrotem w dolinę Farskiego Potoku. Tu przypomnimy sobie historię narciarstwa na terenie

Ziemi Vysockiej. W tym miejscu stały kiedyś młyny i znajdowało się kąpielisko. Wracamy z powrotem do Vysokiego nad Izerą.

Życzymy przyjemnego zwiedzania Ziemi Vysockiej!
Blanka Kučerová

Pomysł na wycieczkę

Do Harrachova dojechać możemy cyklobusem z czeskiej strony lub autobusem z polskiej. Następnie jedziemy szosą do Jakusyc. Po ok. 300 metrach za stacją benzynową odbijamy w lewo na szlak ER-2, którym dojeżdżamy do Szklarskiej Poręby. Tu odwiedzić można Muzeum Mineralogiczne, Wodospad Kamieńczyka (27 m), Wodospad Szklarki i inne atrakcje, które polecą nam pracownicy tamtejszego ośrodka informacji. Jedziemy dalej szlakiem ER-2 przez Jagniątków do Przesieki. Niedaleko Jagniątkowa (ok. 4 km) warto odbić i zwiedzić zamek Chojnik. Na parkingu ok. 2 km nad Przesieką odbijamy ze szlaku ER-2 w prawo. Musimy przygotować się na odcinek prowadzący ostro pod górę po nawierzchni asfaltowej do Špindlerovej boudy. Stąd możemy zjechać na rowerze z góry do Špindlerowego Młyna i Vrchlábí albo wsiąść w cyklobus.

Nawierzchnia dróg w 50% szutrowa, 50% asfaltowa.

Oznakowanie szlaków rowerowych w Polsce

HIT

Dla turystów rowerowych

Długie zjazdy

Cyklobusem, kolejką linową albo przy pomocy siły własnych mięśni wjeżdżamy wraz z rowerami jak najwyżej i ruszamy z góry w dół. Trasy długich zjazdów znajdziemy w całych Karkonoszach; wybrane są tak, żeby turysta miał szansę zapoznania się z dużym fragmentem regionu.

Wydanie gazety Sezon na Karkonosze, którą właśnie trzymają Państwo w rękę, przybliży ciekawe miejsca po czeskiej i polskiej stronie Karkonoszy.

Serdecznie witamy oraz życzymy miłego i spokojnego pobytu. Prosimy również o szacunek dla natury, zwierząt i roślin, a także ludzi, którzy tu mieszkają.

Karkonosze z siodełka roweru – nowy materiał promocyjny służący popularyzacji turystyki rowerowej w Karkonoszach. Otrzymać go można bezpłatnie w karkonoskich ośrodkach informacji.

Cyklobusy – w tym roku pierwszy kurs 25 maja, ostatni 29 września 2013 r.

W maju i czerwcu cyklobusy kursują w weekendy, w lipcu i sierpniu codziennie, we wrześniu w czwartki, soboty, niedziele i święta.

Linia osiowa karkonoskich cyklobusów prowadzi z Harrachova do Kořenova (dworzec kolejowy ČD), następnie **przez Rokytnice nad Jizerou, Benecko, Janské Lázně, Pec pod Sněžkou, Horną Malá Úpę i z powrotem.** Poranny kurs z Harrachova i popołudniowy z Hornej Malej Úpy obsługują autobusy z 45 miejscami dla podróżnych i z przyczepą na 38 rowerów. Poranne połączenie z Hornej Malej Úpy i popołudniowe z Harrachova obsługuje autobus 30osobowy, mogący przewieźć co najmniej 15 rowerów. Długość trasy w jedną stronę to 126 km. W tym roku autobus – w związku z remontem szosy – do połowy lipca **nie dojeżdża do miejscowości Černý Důl i do Hoffmanových boud.** Przystanki dla wsiadających w Kořenovie obsługiwane będą w zależności od zainteresowania.

Linia z Hradca Králové przez Hořice, Dvůr Králové, Hostinné, Vrchlábí działa tylko w czasie wakacji w czwartki i soboty. Dzięki temu połączeniu Karkonosze staną się łatwiej dostępne przede wszystkim dla mieszkańców regionu podkarkonoskiego (Podkrkonoší) oraz aglomeracji

královohradeckiej. Turycy zakwaterowani w Karkonoszach będą mogli poznać ciekawe miejsca Podkrkonoší. Rozkład jazdy zaplanowany został tak, żeby podróżni mogli przesiąść się we Vrchlábí na linię osiową karkonoskich cyklobusów (w obie strony) oraz do Špindlerowego Młyna i Špindlerovej boudy. Każdego dnia autobusy tej linii pokonują 312 km. Przewoźnik na tę trasę używa autobusów niskopodłogowych, mogących przewieźć 15 rowerów.

Linia Trutnov – Pec pod Sněžkou – Horní Malá Úpa kursuje przez cały okres funkcjonowania cyklobusów. **W soboty i niedziele, a także w święta, autobusy kursują z Úpic,** dzięki czemu dostępny stał się obszar Związku Gmin Gór Jastrzębich (Jestřebí hory).

W Trutnovie możliwa jest przesiadka z kolei (z kierunku Stará Paka), skomunikowane jest też miasto Začleř. Autobus wyposażony jest w przyczepę dla 37 rowerów.

Linia Vrchlábí – Špindlerův Mlýn (Špindlerowy Młyn) jest przedłużona aż do Špindlerovej boudy. We Vrchlábí możliwa jest przesiadka na dworcu kolejowym, kierunku Hostinné lub Stará Paka. Autobus wyposażony jest w przyczepę dla 20 rowerów.

Rozkłady jazdy znaleźć można na www.krkonose.eu, a także na przystankach autobusowych lub – za darmo – w karkonoskich ośrodkach informacji. Wszystkim rowerzystom polecamy zaopatrzenie się w szczegółową mapę!

Rozpoczęcie sezonu rowerowego oraz X roku działalności Karkonoskich Cyklobusów odbędzie się 25 maja 2013 r. Odjazd cyklobusem z Vrchlábí o godz. 9:15.

Karkonosze – Związek Miast i Wsi na stronie gazety turystycznej „Sezon na Karkonosze” ogłasza konkurs fotograficzny na temat: „Karkonosze bez barier”

Temat:
„Karkonosze bez barier”

Opis:
Próbowali kiedyś Państwo usiąść na wózku inwalidzkim i przejechać się nim kawałek? Jeśli nie, to polecamy spróbować. Jeżeli natomiast tak, to z pewnością zauważyli Państwo, jak trudne to jest i wyczerpujące. Wystarczy zupełnie krótki odcinek po równym, żeby się porządnie zmęczyć i to o wiele bardziej, niż jadąc na rowerze... Karkonosze powinny być dostępne dla wszystkich, żeby z ich piękną w pełni korzystali mogli również niepełnosprawni i chorzy ludzie. Dlatego, w efekcie współpracy władz czeskiego parku narodowego KRNP, Klubu niepełnosprawnych na wózkach z Trutnova i stowarzyszenia NO LIMITS, powstał projekt wspierający likwidację materialnych i niematerialnych barier nazwany „Karkonosze bez barier”. Jego celem było zbadanie niektórych tras na karkonoskich szlakach pod kątem niepełnosprawnych na wózkach, a także opisanie ich i spopularyzowanie. Jeśli również Państwu zdarzy się skorzystać z tych oznakowanych szlaków i zrobić na nich jakieś ładne zdjęcie, prześlijcie je nam.

Zasady:
Konkurs rozpoczyna się 1 maja 2013 r.

Nagrody:

1. miejsce

Nocleg ze śniadaniem dla 2 osób w pałacu Wojanów. Funduje Pałac Wojanów, Dolina Pałaców i Ogrodów www.palac-wojanow.pl

2. miejsce

całodniowa wejściówka dla dwóch osób do Szpindlerowego Młyna na nartostradę Labská, funduje: firma MAJA Sport, Špindlerův Mlýn, www.majasport.cz

3. miejsce

kubek termiczny, funduje Krkonoše – svazek měst a obcí, www.krkonose.eu

4. miejsce

drewniana gra, funduje Krkonoše – svazek měst a obcí, www.krkonose.eu

5. miejsce

koszulka z nadrukiem – logo Karkonoszy, funduje Regionální turistické informační centrum Krkonoše we Vrchlabí, www.krkonose.eu, e-mail: info@krkonose.eu

Zdjęcia nadsyłać można do 30 listopada 2013 r.
Zgłosić może się każdy, wiek ani zawód nie stanowią ograniczeń.
Wraz ze zdjęciem autor musi przesłać również wypełniony formularz zgłoszeniowy – może być w formie elektronicznej. Jest to równoznaczne z udzieleniem zgody na użycie przesłanych fotografii konkursowych na cele promocji Karkonoszy (strona internetowa, materiały promocyjne regionu itp.).

Warunki przyjęcia zdjęć do konkursu:

Fotografie należy wykonać na terenie Karkonoszy, muszą być także opisane (nazwa miejsca, ew. tytuł fotografii, nazwisko autora).

Jedna osoba może nadesłać do konkursu maksymalnie 5 zdjęć.

Fotografie wraz z wypełnionymi i podpisanymi zgłoszeniami (skan) należy dostarczyć w formie elektronicznej za pośrednictwem poczty elektronicznej z mailem wskazującym, że to prace konkursowe, albo na płycie CD lub DVD, opisanej nazwiskiem autora i w kopercie z napisem: Karkonosze – konkurs fotograficzny „Karkonosze bez barier”, na adres:

Regionální turistické informační centrum Krkonoše Krkonošská 8

543 01 Vrchlabí

Czechy

E-mail: info@krkonose.eu

www.krkonose.eu

Ocena prac:

Jury składające się z dziesięciu niezależnych członków dokona oceny przesłanych prac, nie znając nazwisk ich autorów – każda fotografia otrzyma numer. Członkowie jury mogą ocenić zdjęcie, dając mu od 1 do 10 punktów. Wygrywają fotografie, które otrzymają największą liczbę punktów. Jeśli liczba punktów uzyskanych przez pierwsze trzy zdjęcia będzie taka sama, zostaną one ocenione ponownie.

Efekty konkursu:

Fotografie zostaną opublikowane na oficjalnej stronie internetowej Karkonoszy: www.krkonose.eu

Autorom wyróżnionym przez jury nagrody wysłane zostaną pocztą.

Zgłoszenie na konkurs fotograficzny ogłoszony na łamach gazety turystycznej „Sezon na Karkonosze” na temat: „Karkonosze bez barier”

Regionální turistické informační centrum Krkonoše
Krkonošská 8, 543 01 Vrchlabí, Czechy
e-mail: info@krkonose.eu, www.krkonose.eu

doręczono dnia:

imię i nazwisko:

wiek:

adres:

e-mail:

telefon:

nazwa miejsca lub tytuł fotografii:

Oświadczenie/zgoda

Oświadczam, że jestem AUTOREM fotografii konkursowych (patrz wyżej) i WYRAŻAM ZGODĘ na wykorzystanie ich na cele promocji obszaru turystycznego Karkonosze (strona internetowa, materiały promocyjne itp.).

data:

podpis:

(w przypadku osób poniżej 15. roku życia podpis opiekuna prawnego)

Konkurs

Weź udział i zdobądź nagrodę!

Szanowni Czytelnicy!

Przygotowaliśmy dla Państwa konkurs z nagrodami. Wystarczy poprawnie odpowiedzieć na 5 pytań, a odpowiedzi w formie pisemnej przesłać na nasz adres.

Pytania:

1. Kto docenił projekt „Dolina Pałaców i Ogrodów” w polskich Karkonoszach?
2. Z jakiego kraju pochodzi przywieziony w Karkonosze kościół Wang?
3. Którą rocznicę powstania obchodzić będzie w 2013 r. szopka bożonarodzeniowa J. Metelki w Jilemnicach?
4. Jak nazywa się dziś „schronisko chlebowe” (Brotbaude)?
5. W którym roku założono czeski Karkonoski Park Narodowy (Krkonošský národní park)?

Nagrody:

1. miejsce

weekendowy pobyt dla dwóch osób w ośrodku Sv. Petr w Szpindlerowym Młynie, funduje OREA Hotel Horal**** Špindlerův Mlýn, www.orea.cz

2. miejsce

całodniowy karnet dla dwóch osób do Szpindlerowego Młyna na nartostradę Labská, funduje: firma MAJA Sport, Špindlerův Mlýn, www.majasport.cz

3. miejsce

kubek termiczny, funduje Krkonoše – svazek měst a obcí, www.krkonose.eu

4. miejsce

drewniana gra, funduje Krkonoše – svazek měst a obcí, www.krkonose.eu

5. miejsce

koszulka z nadrukiem – logo Karkonoszy, funduje Regionální turistické informační centrum Krkonoše we Vrchlabí, www.krkonose.eu
e-mail: info@krkonose.eu

Do odpowiedzi można dołączyć uwagi na temat naszej gazety „Sezon na Karkonosze” oraz opis własnych doświadczeń z pobytu w Karkonoszach – będziemy wdzięczni!

Odpowiedzi przyjmujemy do końca listopada 2013 r.

Losowanie nagród: połowa grudnia 2013 r.

Odpowiedzi prosimy wysłać w kopercie z dopiskiem „Konkurs z nagrodami dla czytelników” na adres:

Regionální turistické informační centrum Krkonoše

Krkonošská 8

543 01 Vrchlabí

Czechy

lub na e-mail: info@krkonose.eu